
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

A
A
0
1
6
0
2
4
4
0
8

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

ՀԻՍՍԻՅԱԹ ԳԱԹՐԷԼԷՐԻ

ԵԷՆԻ ՍԷՆԷ ՇԻՐԼԷՐԻ
ՊԷՑՊԵՆ ՍԱՀԻՃԷԼԷՐ
ԳԱԼՊԵՍԱՀ Ը ՄԻՐՄԻՆՆԷՆ
ՋԷՄՋԷՄԱԹ Ը ՀՈՒՐՐԻՅԷԹ
ԿԻԼԿԻԱ ՅԻՂԱՆԼԱՐԸ
ԹՈՒՀՅԷ Ի ՄՈՒՀԻՊՊԱՆԷ
ԻՀԹԻՋԱՋԱԹ Ը ԳԱԼՊԻՅԷ
ԹԷԼԳԻՆԱԹ Ը ՍՅՄԻՄԱՆԷ

Handwritten notes:
1. Կարգ
2. Գրքի 312 ընդ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Պատր Այի ճառատի Սեփեթիլեր փողոց թիւ 27

1910

PL
248
G35457
1910

000000

Փետր ի փարհանանում

ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄ Յ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆԱ

վ.է

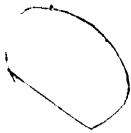
Մասեր ի մէհրիպանում

ՀՈՒՓՍԻՄԷ (ԽԱՅՈՒՆ) Ս. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆԱ

Ինքիրամաք ը Ֆերգենսանէ իլէ

իքհաՖ Էտերիմ

ԳՐ. Հ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

ԳԱՐԻԼԵՐԻՍԷ

Վալիստյնլէր Բէնիսի ճիկերիարտլէրինէ Բէնիսի նանլարնսան, նէվնէրլէրին-
սէն, հայաթլարնսան վէ րահաթլարնսան իլնազ էլլէտիլլէրի կիպի, պիր
միւլէլլիժ սէ քէլլիժժէրեստիսին զրյմէք ի հագիզիլէսի վէ մէզիլէթի հէր նէ
սէ օլաա՝ պիր մանէվի մասէր սիր: Օ սա Բէնիսի էտրիսնէ Բէնիսի նանրնսան,
գալպիսնէն վէ հիսսիյաթնսան պիր զրամ գօր: Վէ մուվաժժագրլէթիսին
սէրէնէսի իսէ, Բէնիսիսինի էտրիսնէ քէնէսսիւմ վէ քէնէլլի էթսիւմէսիսին
սէրէնէսինէ մէրպուք սր:

Էկէր Եսիր Բէլիսէսինի սրժ էիր ինճաս էսէն մանասրնսա ալմազ
իսէք, տիւնէսա հէր Բէն ազ չօզ Եսիր սիր: Հիւսնէ, մուհապպէթէ, Եժճա-
թա, Բէրէսէ վէ հագիզաթա գաւթը հէր գալպ ճարգըր սէրէնէսէ մէժթուն վէ
աւթզ սր: Տօրու սր Բի պիր Եհիրլի Ես պիր Բէօլլի, պիր մէսէնի Ես
պիր պէսէվի, պիր միւթէալլէմ Ես սա պիր նահիլ այնի սէրէնէ հիսսիյաթ ը
գալպիլէ իլէ միւլէլլէժ օլամազլար, ամնա Եհնէ սէ հէր իքի սրնճա սա
այնի հիսսիյաթ մէվնուս սր: Շու գասար Բի, թալիմ, մուհիթ վէ սաիրէ
լիր սրնճըն հիսսիյաթընր ճիկէրին ինքիսէն զիյասէ ալալանսըրըլար: Սիզ-
էն չօզլարը մէճահիր ի շուարա վէ իւսէպասան պագրլարընրն ասար ը պէր-
լիւզիսէլլէրիսնէն պագրլարընր օգումուս վէ անլէրսէ պուլընան մէհարէք,
իսսիյաթ վէ իւլլի էժճարա հայրան գալմիւթընրը գանն էտրիս: Ամնա
պազէն թալիմ կտուժմիւս պլամ ը նա սրասրնսա էօլլէ աւթզլար պուլու-
նուր Բի, անլէրին սէսիթանլարը, վէ Երլէրի ինսանըն գալպիսնէ սէօլլէր:
Ետէլլա պիր Բէօլլի աւթա հայլայը Եօլլէնէ թարիժ էսիօր.

*Կէր իսի Եսգ պահարըն այրարը,
Ըլլըս, ըլլըս կս իսի պօրանը,
Ճիսի գուշար սիլարընը սրգուշար,
Բիսիլիլիլի սէլիլի՞ր մի հայրանըն:*

*Գասիր Միւլթամ պէօլլի գուրմուշ կզկի,
Միսնուն օթում պու ճիսանսա կզկի,
Մօր սիւնպիւլ վար չիլիլիլիլին կիւզկի,
Էրվան, կրվան այլը՞ր մը հայրանըն:*

Երևն թողար ֆուսընը պուռննա,
ձեմի գուշար միւրաքընը աղննա,
Պին պիր չի՛յեք պիր արայա կեչիննէ,
Պիրպիրինեկն սեչիյ՛ր մի հայրսընն:

Պագրնրգ, իսպու սսե, սենասքոզ սաքլարսան էայանըն գոգու-
ու կէ՞լմէյօր մը, էայանըն էլլէրի, սաղլարը, գուլարը, չի՛էֆէրի, աղան-
լարը պիրէր պիրէր կեօզիւմիւզ եօնիւնեկն կէլիպ կէ՞լմէյօրլար մը: Թէքրար
պիւլպիւլէ խիթապէն՝

Տեքոյի, տեքոյի կօքր սահարսան, կրեկն,
Տօքու սկօյի, պիւրպիւլ, կեչիյինն նե՛րեկն,
Տեքոյի, տեքոյի կօքր այրըրընը հարսան,
Էօքու, պիւրպիւլ, կօքու, տեքօլ վար պեկիւլ:

Եազ կէլիր սե հեկի գուշար սա էկիչիւր,
Էպի տեքօլ էկնիսինն գարըրըր,
Պայրամ կէլիր զիւննա աչիւլ պարըրըր,
Էօքու, պիւրպիւլ, կօքու, տեքօլ վար պեկիւլ:

Պու սաքլարսա իւտ անըզըր վէ սուզիւի պիր հիսսիյաթ ինթիգազ
էքմէյօր մը: Ինթի սեւէֆ օլույօր ֆի պիր շար իչիւն էիւրէլէրի քահրիֆ
էքմէֆ գօլայ իր, շու շարք իլէ ֆի տօքուսան գալլալէրէ տօլլէսինն:

Պու խուսուսա պաւգալարըն հիսսիյաթընը քահրիֆ էքմէֆ մէտէլ-
սիննէ օլըրըր կիւլի քահրիֆ օլունմազ մէտէլէսիննէ սէ հալ աչի սիր:
Եանի հիսսիյաթա տօլլէյնն հեր հանկըր պիր շրգրա եա քահրիթաթ պիզի
քեհեկն էտըր, վէ լուդէթին կէնիւ մանասըլլա շարիլիֆ սիր: Ամնա հիսսի-
յաթ վէ էճեարըրըր ախէրլէրէ քէպիլլ եա իլնազ էքմէֆ խուսուսըննա
ուսուլ ք իճուսէ վէ քահրիթինն սէ պէտիլ էհեմմիլէթի օլնուրը: Շիւպնէտն
վարէպէտ սիր: Իթթ պու սեպէպսէն սիր ֆի ֆէյլիւ աւըզ իլէ պիր շար ի
էհիիր պիր սայըլմազ:

Անիզլէրինն իսպու էտըր ի նաչիլի մէյսան ք ինթիւարա գօյմագսան
մագսէի իսէպա ի մէհուրէլի քազիլի՝ էքմէֆ տէլլ սիր: Մէյսան ք ֆիթա-
պէթ հեր ֆէս օլանընը, հիսսիյաթընը գօր: Նասըլ ֆի գարպ ք մէտէլ սէ էլի
իճուսէ էտըր. «Վարընըր վէրէն ուքանմապս:»

Իլմ ի արուզ (Տաղապիտիլն) նիհէթիննէ կէլիննէ, պու խուսու-
սա շարի էտըր ի՛անիզանէսէ միւնէրինն շիւրլէրինն Թիւրքնէնն իլմ ի ա-
րուզ գալլալիսինն ֆեամիլէն մուքապըզ օլըրըր իսսիարննա պուլուննա-
մալ: Չիւնֆի իսան ք արապի վէ քիւրֆինն իլմի արուզընը լայըրըրէ
մէզ ու միթալաա էքմէմիլիս սիր: Պունա պիւնէն՝ ումարըմ ֆի էրպապ ք
իզթիսար էտըրիննէ պուլուննայանը արամազ գահմէթիննէ չըզըմազլար:

Միւսերեւնաք խուսուսընա կէլիննէ, իւպու մեմնուանըն շիրլերի 10 —12 սենէլիք պիր միւսսէթսէ, ճարգըր հալ ու ֆիլժիլէրլեր վէ ճարգըր հիւսիյաք բահթըրնա, խուսուսա սինն ի ւեպապէթին պիրպիրինն աֆսի նիհէրլերէ նուէ էսեն հիսսիյաք ներեանլարը սաիգէսի թէտիրիլլէ գալմէ ալընընը սրլար: Շէոյլէֆի, իւպու մեմնուա ի էւարմսա պիր երսէ միւմինին ինսանը երիֆուլէսէն տուսար գանալարըյա սեմա էս սեմավաթա փերվազ էսիլիր իֆէն՝ սիկեր պիր երսէ զեմինի վէ զեմանի էուրիւն միւլէրլաք վէ սիֆեղերի աւասընսա պէսպինանն իւթիֆեալար իւթիլիր: Պիր երսէ երիֆուլէթ քեհասսիւրաթլա սուզանն օլան գալպին սեմավաթըր նեմն ի իւմիսլէ միւլէլէն իֆէն՝ սիկեր պիր երսէ գարա պուլուրլար իլէ գափլանըր: Պիր երսէ, պիր սօթուն, էա վաթանըն էախօս միլլէթին պիր սասէթ էա մուվաճճագիլէթիլլէ մէտուս իֆէն՝ սիկեր պիր երսէ պիր էոյիւմ էա Ասանա Յանիսար կիպի պիր վազըրա ի միւլէլլէմէնին սիլլունն էսեն թէտիրի բահթըրնա ահ ու էնիյն իւթիլիր: Վէ գաթէն է՛յ պու էտրի գրաաք էսեն սօթուն, էրիւլէֆ ֆէսէր վէ մէտըրէթ թլլէրիլլէ սիւզեղեղեմիւլէ պիր ֆէմանչէ սէլլի՞ մի: Պալթըրն փարմաղըր հանկիսինն սօզունսա օ թէլ ինթիկազ էսէր: Էուր պիր էոյլէ ի մէտըրէթին պիր գաթրէ ի սիրիւֆէսէն կէչէրէֆ աֆս էթսիրսիլլի վէ պիր լահգէ սօնրա գաիլ օլան պիր գալսըր գուզան փարչասըր սէլլի՞ մի: Ինսան ֆէնսի պիլինիւմէ հիւսնիւ, գուվլէթի վէ իթթիսարլար իլէ պիր կիւզ կիւլինն պէնգէր ֆի, չօզ կէչմէզսէն էոյիւմիւն զըր րիւզկէարարը էսիննէ՝ անըն հէր էափրաղըր պիր էանա սաչըրըր: Ամա էուրիւն ճաւիլիլի վէ ինսանըն աճըր նօզթա ի նազարընսան ինսանըր հէր նէլէ թէւպին էթսէֆ, էինն անըն պիր նէվիէր ի հագիլիլէ, պիր էօլմէզ րուհա մալիֆ օլսըրընա վինսանէն գաիլ օլուրըզ: Չիւնֆի պու նան էննամ՝ գուսուրդան սալղալարլէ թէհէվլիլէր էսեն սէրէա իւզերինսէն գարասաֆի էուվասընա փերվազ էսեն պիր կէոյերնին միսիլլու, հարտթիլլէ սուզանն օլսըր սեմավի վաթանընա թալէրան էսեննէֆ սիր:

Իմսէ է՛յ պու էտրիմի օզույան սօթուն, իւպու անիլ էտր, ֆէնսի պիլինիւմէ գուսուրլարընա րաղմէն, սէնի էուր ներշապանընսա պիր գաչ ալազ էօզարըրա չըզարըր, էրիֆուլէ հարտթլերիննի ույանսըրըր, նիսմանիսէն զիյասէ հալիսանիլէ, ճանիսէն զիյասէ սեմավիլլէ թէվինն էսէր, սիւնէասա պուլունան սէճալթ սէրէասընա գարըր պիր գաթրէ էճճաք կէօզ էաւըրըր սէօֆսիրիւր վէ պիր նիւզի մուպէնէթէ սէվզ էսէր, հէմ սախի սէնին սալթ ի հագիլիլէննի անլաթմազ խուսուսընսա ազահըզ պիր խըզիլէթ էսէր իսէ, իւթէ օլ զեման իւպու մուհարրիւր ի անիլ ֆէնսինն էն զիյասէ մազհարըր միւլէմաթ օլմուէ սաս էսեննէֆ սիր:

Շիմսիլիֆ պիր սիկեր միւնասուէպէլէ սախի գօնուււմազ ճուրաթըրնա նաիլ օլանա գասար սիլի ճէնապըր չազգա էմանէթ էսէր՝

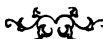
Գ. Զ. ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ

Ապրիլ 1/14, 1910

Իսթանպօլ

ՀԻՍՄԻՅԱԹ ԳԱԹՐԵԼԷՐԻ

ԵՆԻ ՍԵՆԵ ԾԻՐԼԵՐԻ

ՍԱԼ Ը ԱԹԻԳ ՎԷՒՍԱԼ Ը ՃԷՏԻՏ ԻԼԷ
ՊԻՐ ՄՈՒՀԱՎԷՐԷ

ՆԷՐԻՑԷ պէօյլէ, էյ սալ ը աթիգ, նէճրէյէ պէօյլէ,
նիճիւն աճէլէ էտիյօրսուն սէն, նիճիւն, թէզ, սէօյլէ՛,
Ա՛ն, հիչ սոյմատրզ տահա սէնին օլ նուր տիտարընտան,
նա՛սըլ պիզ մահոուն օլմայալըմ պու թէզ ֆիրարընտան :
Պիրազ մէքս էյլէ, ա՛ն, էյլէն պիրազ, պիր կէօրիւշէլիմ,
Անվալըմըգտան ազաճըզ օլսուն պիր սօրուշալըմ .
Պէօյլէճէ սանքի սալթ պիր կիճէլիք միւսաֆիր գալտըն ,
Պու գատար գըսա պիր զիյարէթտէն սէն նէ՛ թատ ալտըն :
նէճրէյէ պէօյլէ, էյ սալ ը աթիգ, աճէլէ էթմէ,
Տահա էյիճէ թանըշմագտան, տո՛ւր, աճէլէ կիթմէ :

« —էյ ինսան օղլու, հազըզ տըր սանա, ճէհտին նաֆիլէ՛
Եագը՛գ քի սէն տէ օղրատըն պէօյլէ հալը դաֆիլէ,
Ձիրա չօզլար տա թամմ սէնին կիպի գալտըլպք դաֆիլէ,
Չէման թէզ կէշտի վէ գայտսըզըրգտան օլտըլար սէֆիլ :
Չանն էթտիլէր քի կիւնլէր՝ երլ օղուր, երլլար տա՛ սար,

Վագրթլարընը պօշ շէյլէր իչիւն էյլէտիլէր հասր ,
Պիր տէ պագտըլար քի զէման կէչմիշ վէ սէնէ պիթմիշ ,
էլլէրինտէն հէփ ֆուրսաթ , վէսաիթ ա՛ն , ուշմուշ կիթմիշ ,
Նաֆիլէ պէօյլէ սէն կիպի նալէ , ֆիղան էտէրլէր ,
Նաֆիլէ «Աման , է՛յ Ձէման , պիր ազ մէքս էյլէ » տէրլէր :

«Պիզ հէփ սէնէլէր պիրէր էլլի իզ Օ Հագզ Թաալատան .
Պիրէր միւնատի՝ քի նիտա էտէր հէր ան պալատան ,
Հէր քէս հէր զէման մունթագըր օլտուն սօն տավէթինէ ,
Բիմաէ իթիմատ էթմէսին քէնտի սալթ գուվլէթինէ .
Սահիպ ի հիքմէթ օլան հէր զէման օլուր մունթագըր ,
Տավէթ հէ զէման օլաճագ օլսա պուլուլուր հագըր ,
Ձիւնքի օլ անտէ հիշ աման , բիճա պիր փարա էթմեզ :
Բիշվէթ վէրիւմէզ , վէ խաթըր իչիւն օ ումուր պիթմէզ
իշթէ պու պէնտէն սանա նասիհաթ , է՛յ պէնի ատէմ ,
Ազրպէթինէ մունթագըր օլ սէն , հէր զէման , հէր տէմ

«Պէն պին տօգուզ եիւզ սէքիզ սէնէսի պիթտիմ պէօյլէճէ ,
Էօմրիւմ ազ օլտու հաշատըմ սանքի պիր կիւնտիւզ կէճէ ,
Վէզաիֆիմի պիթիրտիմ ամմա՝ մէսրուր իմ չիմտի ,
Վագրիֆէմ իլէ էօմրիւմ տէ պէօյլէ սէրիան պիթտի .
Ա՛ն , չօգ մէսրուր իմ , չիւնքի վագրիֆէմ փէք ազլիմ իտի ,
Պէնիմ կիպի պիր խայրըլ սէնէ չօգ լագըմ իտի ,
Սէնտէ պիլիրսին , է՛յ ինսան օղլու հէփ ասարըմը ,
Սէն տէ սէյր էթտին հէփ մէվահիպ ի նուրնիսարըմը .
Պիր ազ Պիւշքիլաթ , պիր ազ զաիլէ կէթիրտիմ՝սէ տէ ,
Օ գատարընը ավֆ էտէրսինիզ սիզ տէ էլպէթտէ ,

« Միհր ի հուրրիյէթ պէնիմ գօյնումտան նուրէֆշան օլտու
Լէյլ ի էսարէթ անըն սուրընտան փէրիչան օլտու ,

Հէփ մաղտուրլարն հիւզլէրի կիւտիւ , այնը աչըլտը ,
Մէյտանա սիւրուր , սէվինճ , շատմանի , նէչէ սաչըլտը ,
Պէն աչտըմ մախուֆ օլ զընտանլարն գափուլարընը ,
Թարուամար էթտիմ զուլմ եուվալարըն' , եափուլարընը ,
Միւքին երլտըզըն սէճնտիւրէն Նըլտըզ քէնտիսի սէճնտիւ ,
Միւզթարիպ վաթան հալը սիւքիւնէ , ըահաթա տէճնտիւ .
Վէ հէր թարաֆտան «Յաշա' հուրրիյէթ» խօշ սէտալարը
էօթտիւրտիւ գուպպէ ի ասիւմանը , գարլը տաղլարը :

«Արթըզ ուխուվլէթ հիւքմ սիւրէճէք վաթանընըզտա ,
Արթըզ մուհապպէթ տաիմ օլաճագ միյանընըզտա ,
Հէր քէս հիչ պիր ճան ինճիթմէմէյէ ճէհտ էտէճէք տիր ,
Գճնշուսընա խայր տիւշիւնմէք իչիւն աճտ էտէճէք տիր .
Չիւնքի մուհապպէթ մամուր էտէր սալթ միւքի . վաթանը ,
Չիւնքի ասայիշ թէէմին էտէր սալթ հալը իթմինանը .
Չիւնքի թէգատտիւմ ասայիշ իլէ օլուր սալթ միւմքին ,
Թէգատտիւմ իլէ տէ փայասար օլուր պիր միւք կիւն պէ կիւն ,
Իրֆան մէրհէմի շիֆաեապ էտէր օլ եարէլէրի ,
Քի թիյր ի մէսմոււմը ճէհալէթտէն կէլիր իլէրի :

«Արթըզ մուսավաթ տէֆ էտէճէք տիր միւշքիւ հալլէրի ,
Գարտաչըզ իչիւն հէր գավմ կէլէճէք տահա իլէրի ,
Չէնկին ֆագիրին հագգընը ալսա քէթմ էթմէյէճէք ,
Գուվլէթլի գաիֆ վաթանտաչընա շէթմ էթմէյէճէք ,
Ատալէթի մէտհ , թագիմ էտէճէք հէր տիւ , հէր գալէմ ,
Չիրա անընլէ սէլամէթ պուլուր ճէմի ի ալէմ ,
Իշթէ պոււնլար հէփ պէնիմ ասարըմ , էյ պէնի ատէմ ,
Իշթէ պոււնլար հէփ պէնիմ թէգքեարըմ օլաճագ միւտէմ ,
Պէն կէշտիմ , ամմա նամըմ հիչ կէչմէզ , զիքրիմ տաիմ տիր ,
Մատէմ քի հէր պիր հիւրէք իչինտէ իշիմ գաիմ տիր » :

է՛յ սալը աթիգ , էվվէթ մէմնուն իզ ճիւմլէմիզ սէնտէն ,
Մատէմ քի արթըզ պիզտէն ալլըլտըն պէօյլէ էպէսէն ,
Պիզ տէ նամընը տէնրտէն տէնրէ եատ էտէճէյիզ ,
Մի՛րապ ը նուրրիյէթտէ արզ ը ինգիյաա էտէճէյիզ :
Կի՛թ , սէն տէ կէչմիշ սէնէլէր իլէ ուլգունու ուլու ,
Ջէման պարընա ազսըն սէնին տէ նէրինին սուլու .
Ամմա , պիզ սէնին եերինէ քիմի սէվէլիմ , սէօյլէ ,
Ամմա՛ն , եերինէ պիր խայր ը խալէֆ սէն թային էլլէ .
Օ տա սէն կիպի պիր էպպ ի միւշֆիզ օլսուն պիզլէրէ ,
Օ տա շէֆգաթլը պիր համի օլսուն քիմսէսիզլէրէ :

Պիր տէ պագտըմ՝ քի Սալը ճէտիտ պիր նուր սիմա իլէ ,
Թէպէսսիւմ էթտի , իլէրի կէլտի հէմ կիւլէ , կիւլէ ,
Անըն կէօզլէրի պիրէր կիւնէշ՝տի , փարլազ վէ փիւրնուր ,
Ճէպօն ի փաքըն՝ փարլատըյօրտու պէշաշէթ , սիւրուր .
Տէտիմ , «Խօշ կէլտին սէն , է՛յ սէմավի , քէրիմ միւսաֆիր ,
է՛յ Հազգ Թաալատան պիզ գուլլարընա միւրսէլ սէն սէֆիր ,
Թէշրիֆին իլէ միւնֆէրի հըլտըն գալպլէրիմիզի ,
Պիր ահէնկ ի խօշ թէսիյը էլլէտի , եիւքսէլթտի պիզի ,
Աճէպ սէն պիզէ միւշֆիզ պաղըրնտա նէլէր սազլարսըն :»
Նէ՛ գատար սէվէր , նէ՛ գատար քէրիմ վէ վէֆատարսըն :»

«Պէն պին տօգուզ եիւզ տօգուզտա տօգտում գէման րահմընտան ,
Պէնի տէ Խալիզ սիզէ կէօնտէրտի շէֆգաթ ու րահմընտան ,
Պէնիմ տէ սիզէ իֆա էտէճէք չօզ վազիֆէմ վար ,
Պաղըսը գօլայ , պաղըսը խաֆիֆ , պաղըսը տիւշվար .
Ամմա նէփսինի իճրա էթմէյէ մէճպուր իմ մութլազ ,
Ջիրա պունլարը իրատէ էթտի Օ ճէնապը Հազգ :

Շիմտի օնւարը թասրի՛ն էթմէյէ հիչ կէօրմէմ “հաճէթ ,
Զիւնքի տէրմիյան օլաճագլար հէփ էնճամ , ազըպէթ ,
Ամմա սիզլէրէ պիր գաչ իրթարաթ էյլէսէմ ճարդ ,
Պէլքի պու պիր գաչ փէնտիմ սիզլէրի էյլէմէզ թաճիզ :

«Էկէր պէրխօրտար օլմագ արզուներդ վար իսէ հէր պար ,
Պիրպիրինիզէ հարտըմ էտէնիզ , օլմայընըզ պար ,
Հէր քէս գօնչուսուն՝ գայրիսըն , սէվսին ճան ու կէօնիւլտէն ,
Էսէրկէմէսին , էթսին հէր նէ քի կէլիրսէ էլտէն ,
Տիւնեատա ինսան եէքտիկէրինին եիւք արգատաչը ,
Բա՛ն ը էօմիւրտէն գալտըրմագ լազըմ միււշքիլի , թաչը ,
Լաքին եազլ՛ւ գ քի , պազէն միււշքիլաթ չըգարըրսընըզ ,
Պիրպիրինիզլին կէօնլիւնիւ խաչինճէ գըրբարսընըզ ,
Հիչ Ֆաիտէ էթմէզ էկէրչի սէնէ տէ օլսա եէնի ,
Կէր եիւրէք եէնի օլմամըչ իսէ , տինկլէ փէնտիմի :

«Սանա վէրէյիմ , ա՛լ , Իմանըն պու ազիզ Ուայընը .
Վէսվէսէ իլէ վուրուլմուչ գալպին պու իլաճընը ,
Շու տա Իւմիտին սապիթ լէնկէրի ֆուրթուճալարտա ,
Գապարսա էօմրիւն ազըն տէրեասը , գալըրսան տարտա .
Ա՛լ , սանա իչթէ փիւրմուճապպէթ պիր եէնի , փաք եիւրէք ,
— Զիւնքի տէտիմ քի եիւրէյին եէնի օլմասը կէրէք . —
Իչթէ պուճարլէ միւճէհէզ օլսա պիլճիւմլէ ինսան ,
էօմր խօշ օլուր , պար ը էքոտար տա օլուր փէք ասան .»
Պէօյլէ սէօյլէյիպ պիր էօփտիւ պէնի պու Սալ ը ձէտիտ ,
Թէպրիքեաթ իչիւն եէտ ի փաքընը էյլէտի թէմտիտ :

31 Դեկտ . 1908 , Թարսուս

Ե Ե Ն Ի Ս Ե Ն Է

ՇԱՐԳԻ ուփուզ գրգարոյոյ փէրթէվլէրլէ նուրնիսար ,
Ուանիշ իլէ շարգա սողրու չէվրիւիյոյ հէր պասար ,
Ձիւն սողույոյ հաշմէթ իլէ Եէնի Սէնէ կիւնէշի ,
Իշթիալլէ հէր գալպլէրտէ հայաթ , իւմիտ աթէշի :

Սէֆա կէլտին , Սալը ձէտիտ , թէշրիֆին նէ միւպարէք ,
Սանա սողրու չօգ հասրէթլէ մունթազըր տըր հէր կիւրէք ,
Սէֆա կէլտին , թէշրիֆինլէ շու տիւնեամըլ՝ շէն էլլէ ,
Հազգթաալանըն խուպ վատարըն՝ դամմըինգալպլէրէ սէօլլէ :

Կէշմիշ սէնէ կեան աղլաթտը , կեան կիւլտիւրտիւ պիզլէրի ,
Կեան թէտէննի էլլէտիք չօգ , կեան տա կիթտիք իլէրի ,
Ահ , կէշմիշին խաթըրաթըր գանլը , դամմը , փիւրքէտէր ,
Չօգ աղլատըրգ , չօգ սըզլատըրգ , պախթը սիյան , էլ եէթէր . . :

Եան Հազգ թաալա , ..նը արթըրգ . շու միլք ի մուազգէզի
Թէպէսիւմիւնլէ թալթիֆէ լութֆ էլլէ տէ , օ՛լ բազի ,
Սէնսիզ փէրիշան հալիմիզ , սաստէթիմիզ եօգ տըր ,
Վէ վաթանը պէրպատ էտէն պէտթէր հալաթ փէք չօգ տըր :

Իշպու Եէնի Սէնէտէ Սէն սէլամէթ վէր վաթանա ,
Պէրէքեաթընը քէսրէթլէ Սէն սաշը վէր հէր եանա ,
Միլլէթիմիզ մէսուտ օլսուն , փայտար օլսուն միլքիմիզ
Սալիմ օլսուն , հէմ խայր օլսուն ախըրըմըրգ , իլքիմիզ :

Հէր ան իւմիտ ուֆուզըմըզ փէրթէվլէրլէ նուրնիսար
Րէնկին օլսուն , գէնկին օլսուն , չիւն հասրէթլէ հէր պասար
Շէմս ի Ատալէթէ տողրու չէվրիլէճէք հէր եէրտէն ,
Ինթիզարլէ Ատիլ Բապպա պու կիւն , եարըն , էպէտէն :

Սէֆա կէլտին , Սալ ը ձէտիտ , վիրուտըն ուղուր կէլէ ,
Արթըզ սէնտէ օղրամայա պարի միլլէթ միւշքիլէ ,
Սէլամէթտէ , սաատէթտէ սօնու կէլտին հէր տէրտին ,
Եէնի Սէնէ , խուպ միւսաֆիր , սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :
1 Յունվ . 1909 , Իսթանպուլ :

ԵՆԻ ՍԵՆԷ ԹԱԳՏԻՄԷՍԻ

ԵԱ սէն Հագգ Թաալա , փիւրնուր Թախթընըն փիշիկեհանըն ,
Կէլմիշ տիր գավմըն եիւզլէր սիւրմէյէ հէմ տէրկեհաննա ,
Պին պիր նիյազլար հէմ արիզէլէր իսթէրիզ սունմագ ,
Խալիզ գալպինին չէֆգաթ Թէլինէ սախի տօգունմագ ,
Հէմ թուլու էտէն շու Եէնի Սէնէ կիւնէշի իլէ ,
Էյ հագիզի նուր , արգու էտէրիզ իսմին՝ թէզմիրէ :
Չիւն պիր սէնէ տէ Մէնպա ը Հայաթ , սէնտէն ճուշ էտէն
Հայաթ սէլլէրի եապան ճանըմըզ՝ էյլէտի էտէն .
Իմտի ճիւմլէթէն շու Սալ ը ձէտիտ խօշ սահարընտա ,
Փիշքէշլէրիմիզ՝ սունմագ իսթէրիզ խաքիփայընտա :
Վէ լաքին Սաննա նէ՞ Թագտիմ էթսէք շանընա շայան ,
Քի չիւքրանըմըզ Թագտիմէմիլտէ օլսուն նիւմայան ,

Խէզարնինի ալէմին զաթէն Սէն վէրտին ծնա ,
Միւճէվէրաթը եէտ ի իւահին սաշտը հէր եանա ,
Արզըն գոյնունա Սէն իլգա էթտին ալթունու , սիմի ,
Վէ հըֆզ էյլէտին հատտսըզ սէրվէթի վէ զանաիմի ,
Հէմ պու Ֆանինին սէրվէթի 'նէ' տիր — թօփրագ վէ չամուր ,
Վէ պիր 'նէվ ճիննէթ սըրֆ անըն իչիւն էտիլէն ումուր :
Եօ'գ , եօ'գ , Եա' Րապպիմ , շանընա ար տըր ճէվահիր , էլմաս ,
Լութֆ մէնպարնա եագըշըր փիշքէշ պունլար հիչ օլմագ :

Աճէպ սահրանըն էգ'արը րէնկին վէ խօշպուընտան
Պէսթէ պաղլասագ վէ սունսագ Սանա կէօնիւլտէն , ճանտան ,
Վէ ճէմ էյլէսէք հէփ կիւլլէրինի տէ կիւլիսթանըն ,
Վէ թուլուը շէմս կիւլ սահապընը տա ասիւմանըն ,
Կիւնէշտէն' փէրթէվ , գուշլարտան' նաղմէ տէր թօփ էյլէսէք ,
Հէմ նուը սահարըն չի' գաթրէլէրին' տախի ճէմ էթսէք ,
Վէ ճիւմլէսինի մէզճ էտիպ Սանա միսլ ի պիր փիշքէշ
Թագտիմ էյլէսէք , պիլիրիզ հէփաի տախի պօշ հէվէս :
Չիւն աշան տըր քի Եէտ ի գուտրէթին պունլարը եափտը ,
Վէ թապիաթըն չըպլագ պոյնունա կէրտանէ թագտը :

'Նէ' սէմավաթըն պի հատտ ու զայէ մէյտանլարընտա ,
Վէ 'նէ' գէմինտէ , 'նէ' տէ տէրեանըն մուզլիմ պաղընտա
Պիր թագտիմէ վար Սանա եագըշըր , շանընա շայան ,
Չիւն Սէնտէն գայնար մէնպար հիքմէթ , հիւսն ի պիփայան ,
Մէլաիքէնի Սէն թէթվիճ էթտին նուրլէ , ճէլալլէ ,
Քէոս գուլմէթին' « Նուր օլտուն » իլէ էթտին իզալէ ,
Թախթըն գաիմ տիր հիքմէթ ատալէթ , սալահ իւսթիւնտէ ,
Վէ մուհապպէթին ճանլար ճէլպ էտէր սավթլէ փիւրիսէնտէ :

Իմտի պիզ Սանա նա՛սըլ թագտիմէ պուլապիլէլիմ ,
Եա՛ Սէն Միւթէալ, Եա՛ Սէն Մուազզամ , Եա՛ Րապպը Ալիմ :

Պիւթիւն թապիաթ խուպ ավազ իլէ Սէնի սէնալար ,
Ճէմի մախլուգաթ արզ էտէր սիփաս , համտ ու սէնալար ,
Սահարըն պատը նէսիմի լութֆուն՝ հէր իզհար էտէր ,
Սահրա զանպաղը սէմավի գայղուն՝ հէմ իշար էտէր ,
Գուշլար , պիւլպիւլէր մէրհամէթինի ճէվիլտէշիրլէր ,
Վէ ճիւլմէ թըյուր շէֆգաթ՝ , ինսաֆըն՝ հէփ էօթիւշիւրլէր ,
Չաղլայան ըրմագ վէ շէլալէլէր ազլպ կիտէր՝ քէն ,
Ճուշան րահմէթէ Եանգօ վէրիւրլէր համուլէ էպէտէն :
Ա՛հ , ինսանա՛ մը գալմըշ իսմինի էյլէմէք թազիմ ,
Խուպ նամընա քիր օլմագտան պաշգա նէմլը վար պիզիմ :

Ամմա Եինէ տէ տէրունիմիզտէ հասրէթիմիզ վար ,
Անճագ պիր էմէլ գալպ փունարընտան ճուշ էտէր , գայնար ,
Քի Սէնին պին պիր քէրէմլէրինէ մուգապիլ պիզ տէ ,
Ազիզ պէթինտէ սուենալըմ Սանա լաիզ թագտիմէ ,
Վէ անըն իչիւն հէր նէ գատար տա պիզ իսէք Ֆագիր՝
Իման էտէրիզ քի Սէն ազըմըզ՝ էթմէզսին թահգիր :
Իմտի սէնինքին՝ սէնինքիլէրտէն Սանա սուենարըզ ,
Չիւն վարլըղըմըզ իչիւն սըրֆ Սանա հէփ միննէթտարըզ :
Սէն գապուլ էյլէ գալպլէրիմիզի թագտիմէ Սանա ,
Քի տիհանըմըզ օգուսուեն հէր ան մէճտ , համտ ու սէնա :

Սէնին գալմընա պու անէ գատար Սէն օլտուեն րէճպէր ,
Շիմտէն սօնրա տա ճիւմլէմիզ իլէ Սէն օլ պէրապէր ,
Սէնինլէ կէշտիք էօմրիւն գապարմըշ չօգ Իրտանլարըն՝ ,
Չիւնքի տէրեայա հատտ չըգտը օլ Եէտի իզթիտարըն :

Հաճէթլէրիմիդ տօլտուրան Սէն սին Բապպ իւլ աթայա ,
Կիւնէչին իշրագ էտէր տօսթլարա վէ հէմ աուայա ,
Սէն վէրտին պիզէ ճիւմլէ մանէվի իսթիտատլարը ,
Ագլը , վիճտանը , գալպի վէ ճիւմլէ պու տուլղուլարը ,
Իմտի սէնինքին՝ Սանա արգ էթսէք , չօգ մու էտէրիզ ,
Վէ եա սէնինքին՝ Սէնտէն դասպ էթսէք հաօգ մը էտէրիզ :

Եօ՛գ , Եսօ՛գ , Եա՛ր ապպըմ , հագգընտրրգալպիմիզի զապթ էթմէք ,
Ամմա եինէ տէ անը հուրր հալտէ էյլէմիշաին թէրք :

Պիզ միւնթէխիպ իզ , պիզ ամիլ , Փաիլ վէ անըն իչիւն ,
Մէսուլիյէթլէր իւզէրիմիզէ կէլէճէք պիւթին :

Պիզ սէվէ , սէվէ շէրրէ մէյլ էթտիք , Փըսգա սարըլտըզ ,
Վէ Քէլամընըն նէհիյաթընա գարշը տարըլտըզ :

Իմտի պու անտէ իսթիզֆար իլէ Սանա տէճնէրիզ ,

Պու Փասիտ գալպի թագտիմէ տէյու Սանա սուճարըզ :

Սէն ինայէթին գօլլարր իլէ գուճագլա անը ,

Վէ թաթհիր էթսին անը Յիսուսըն քէֆարէթ գանը :

Տուամըզ պու տըր , արզուճըզ պու տըր , չի ն Եէնի Սէնէ ,
Ինայէթլէրլէ եիւքիլ օլարագ կէլմիշ տիր եինէ .

Կէր պիզ պու ճիւմլէ ֆուրսաթլարըմըզ՝ կէչիրիր իսէք ,

Վէ եա թէվպէսիզ պու միւրը ի ճանը ուշուրուր իսէք ,

Խաշտան գայնայան աշգ մէնպալնտան պիզ իչմէզ իսէք ,

Գափուլու չալան մանպուպուճըզ պիզ աշմազ իսէք ,

Իլահի էլտէն թութմայըպ տէրեասա պաթար իսէք ,

Շէրր չիքեպալնտա պօյլու պօյունճա հէմ եաթար իսէք ,

Աման , փէք պէօյիւք պիր մէսուլիյէթ , Եօզ , Ե՛օզ , օլմասըն :

Եա՛ Բապպ պըրագմա , շէրր գատէհիմիզ Եօ՛գ , Եօ՛գ տօլմասըն :

Վազաա չօգ տէ՛ֆա պիզ պու գալպիմիզ՝ Սանա արզ էթտիք ,
Արթըզ սէլամէթ պուլմուչ իզ տէյու չօգ տա ֆարզ էթտիք :
Վէ լաքին եինէ պու էսքի ատէմ էօլմէ֊հիչ պիզտէ ,
Երնէ քէնտինի պէյան էտիյօր ամէլտէ , սէօզտէ .
Ահ , պու սօն օլսուն , Սէն գալպլէրիմիզ՝ գապուլ էթ թէքմիլ ,
Սէմավի միւհրիւ անըն ալնընտա Սէն էյլէ թէչքիլ .
Շէօյլէ քի Եէնի Սէնէյի թէպրիք էյլէր իքէն պիզ՝
Տէրունտէ գալպլէր տէ եէնի օլսուն , միւֆէրրահ , թէմիզ ,
Եէնի սէմավաթ վէ եէնի զէմին , ինսան տա եէնի ,
Ճանըն հազզ էթսին , պէրէքէթլէսին պու ճիւմլէսինի :
30 Դեկտ . 1904 , Թարսուս

ԷՕՄՐԻԻՄԻԻԶ ՖԱՆԻ ՏԻՐ

ՊԷՆ Ի ատէմ էյի տինկլէ փէնտիմի ,
Չէնտ կիւֆթարլէ հիսսիյաթըմ՝ քէնտիմի
Արզ էտէյիմ հէմ միւչքիլաթ տէրտիմի՝
Թարիֆ իլէ քի էօմրիւմիզ ֆանի տիր :
Կէր իչիտիր գուլագլարըն վար իսէ ,
Կէր իչիթմէք թալիմէ մէտար իսէ ,
Կէր հաքիմ գալպ նէսային թութար իսէ՝
Հիչ ունութմա քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :
Թապիաթա աչ գուլաղըն՝ , կէօզիւնիւ ,
Իչիթմէյէ հէփ էչեանըն սէօզիւնիւ ,
Սէյր էթմէյէ ինգիլապըն էօզիւնիւ ,
Անլամաղա քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Չաղլայարագ ճէրեան էտէն ըրմագլար ,
Սարարարագ եէրէ տիւշէն եափրագլար ,
Պու կիւն աչան , եարըն սօլան զանպագլար ,
Իլան էտէր քի էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Ճիվիլ , ճիվիլ էօթէն քիւշիւճէք գուշար ,
Քի սէսլէրի իսալիգլէրին' ալգըշար ,
Տէօնմէյինճէ' կէլիպ կէշտիքճէ գըշար'
Անլատըրլար քի էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Հուպուպ էտէն պատը 'նէսիմ վէ լաթիֆ
Հէր էստիքճէ ֆըսըլթըլլէ փէք խաֆիֆ'
Անտէն պիր տէրս ալըր 'նէր գալպը արիֆ
Քի տիւնեատա պու էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Թուլուիլլէ 'նէր կիւն էպվապը սահար
Կիւլլէր իլէ օլուր իքէն զիյնէթտար'
Ղուրուպլէ նիհան օլան մի'նր ի թապտար
Իպրէթ վէրիւր քի էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Պէհար իլէ կիւլէն օլան պաղչէլէր ,
Նուր , եաղմուրլէ խուրրէմ օլան զօնչէլէր ,
Խէզանտիտէ օլուպ 'նէման սօլսալար
Տէմէզլէ'ր մի քի էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Սիւրաթ իլէ հըլար էթտիքճէ միւրուր ,
Սաղ գալմամըզ գալպիմիզ' էտէր մէսրուր ,
Ամնա եինէ պու հազիգաթ տա տուրուր ,
Քի ալէմտէ պու էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Նէ զէման քի մէլէքսիմա պիր սապի ,
Պիր տէրտ թըրփանընա օլուրսա թապի ,
Սըզլանարազ տէմէ՞զմի իզ «Եա՛ Բապպի ,
Նի՛չիւն պէօյլէ պու էօմրիւմիզ ֆանի տիր :»

Պիր պաքիրէ ի փաքիզէ , ճէմիլէ ,
Ուղրաչըր՛քէն խայալաթ , էվհամիլէ ,
Գուրպան կիթսէ պիր գազա ի զաֆիլէ՝
Տէմէ՞զ մի իզ քի էօմրիւմիզ ֆանի տիր :

Գուզվէթ վէ հիւսն , տիրայէթտէ պիէմաւ
Պիր կէնճ տէվրան սիւրէր իքէն փիւրիզպալ՝
Պիր տէ Ֆէլէք կէօնտէրսէ մէվթ ի ուզալ ,
Շայ էթմէ՞զ մի քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Պէն ի ատէմ պու պին պիր իպրէթլէրտէն ,
Հիսսէլէր ա՛լ , ֆէրաիզինի էօյրէ՛ն ,
Օլմասըն քի էճէլ հազլաչսըն պիրտէն
Վէ էօյրէթսին քի էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Փանի էօմրիւ ֆէնատան ֆէնա էթմէք ,
Եա սօղրու եօլ , եա տա եանլըչտան կիթմէք ,
Եա Փէտէրլէ գալմագ՝ եա տօնուզ կիւթմէք ,
Բէչինսէ տիր , չիւն՝ էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Էօյլէ իսէ էյի տիւչիւն եօլունու ,
Էյի ֆէնմ էթ հէմ սաղընը , սօլունու ,
Միւրչիտ էլէ սօղրու ուզաթ գօլունու ,
Սափմա հազգտան , չիւն՝ էօմրիւմիւզ ֆանի տիր :

Խայր ամալտա տէվամ էլլէ հէր զէման ,
Վէ Բապպանի վատլարա էթ սէն իման ,
Բանմ էթմէլի տիկէրտէն բանմէթ ուման ,
Զիւն տիւնեէվի պու էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

'Կէր պիր միւմին էօմրիւ եաշայօր իսէն ,
'Կէր տիկէրտէն սալիհէր իլէ հիսսէն' ,
'Կէր հիւմ իլէ Բապպա թէսլիմ իսէն սէն'
Զաթէն պիլիրսին էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Ճանի էօմրտէ էպէտիյի զազանմազ ,
Զէմինիտէն սէմավիյէ ուզանմազ ,
Իման , Իւմիտ , Մուհապպէթի գուշանմազ ,
Լազրմ , չիւնքի պու էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Իմտի էօմրիւն Ֆանիլիյին' ունութմա ,
Քէնտին , պիզայտ , Ֆանիյէ մէյեալ թութմա ,
էպէտի նասիպին' պիր կիւնէ սաթմա
Պիլէրէք քի պու էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

Սալթ պու շէյի իսթար իչիւն պագ , եինէ
Պախշ էտիտի սանա պիր Եէնի Սէնէ :
Իմտի վագֆ էթ անը Խալիգ էմրինէ ,
Վէ ունութմա քի էօմրիւմիւզ Ֆանի տիր :

31 Դեկտ . 1907 , Թարսուս

ՊԵՏՊԻՆ ՍԱՅԻՓԷԼԵՐ

Ինասն պիտ Խօջնուշու Միշապիհ շու Կօմրիսն սկալպիթ, շկապիթ, կեննիթ վի իխիթյարըզ կիսի Գարգը մկնղիղիհիսեկն կէյեր իիկն խարիճի ալիս, ինասնքն վի հաքրա ֆիկնի հազգընսա օրսն մալիւնաք վի հիսսի-յաքը միւթեփերից սափհեաքսան կէյերիք: Ազ յօզ հեսասս պիտ զարպե մա-լիթ օրսն հեր ֆու շհեասեթ Կեկալիթ ֆի, սիկն ի շկապիթեկ, հիսսիյաք սեր-տասընըն ֆուրթունալը կյաւընսա, իւզերիսից աղըրշաշան սեխաշա վի պախ-ըն օյունըարընս կեօրե քեկալի զասպոլ կեօրից: Օնս կեօրե պիշան ը հիսսի-յաք կեօրից: Աթիսեֆի շիւրի Եփպիկնիլիկն կօյիկն կիւնեշի րեվնազըղըրյու տուպար օրսնուր իսկ, պուշուքու պիտ շիլի մուզալլա կիսի զարս սր: Պունս իսկ ֆիկնիս իլիսն սկպկպ 1895-6 զըքալը, օնու քազիպ կեկն սեփա-լիթ վի քեփիկնիլիկն օրնուլ սր: Շիսի Կօմր վի ինասն հազգընսա աթի-սեֆիկնիկն ֆիլիլիկն Գարգը սիւշիւնիւր իս, վի սիւշիւնեկի՝ ֆուպ ի անասեթ կրիկն իլիսն՝ սկվեթիս սալի: Էպեփ հասար իւզերիկն զալիս պիտ իսնս ի-լի ինսնըրըն ֆի շեր հենսալ մաղընս օրանազ վի իսյր ու ֆերիկնի սյազը-րընս պասսանազ օրանազ սր: Իսի զարիյունընս աթիսեֆի շիւրիկնի պիզայս վի վազիփեխից օրանազ զասար Եփպիկն օրնուզարը վազք, քարից ի իթիսաշա իլանու կրիկն իւզեր կպզկն օգունաշարըն իխար կեօրիս:

ՏԵՐՈՒՆԻ ՖՈՒՐԹՈՒՆԱՏԱՆ ՍԱՀԻԼԷ ԶԱՐՓԱՆ ՊԻՐ ՄԷՎՃ

ՏԻՒՇԻՒՆՍԷՄ պիր անվալըն՝ շու ալեմին,
Տերինլէշիր եարէլէրի տիրլումին,
Ա՛հ, օլ ճարի՛ր խանչէրի զամմ, էլէմին,
Եիւրէլիմէ միւքէրրէրէն սափլանըր:

Սիյան էֆքեար, պին պիր աշլար, թէշէքքի,
Տիրլտիրլէր ֆիքրտէ շիւպի՛ն ու շէքքի,
Զի՛նտէ սանքի ֆրսզ սերէր շէրր տէօշէլի,
Նէճմ ի իւմիտ պօլլուլթլարլէ զափլանըր:

Պիր ազ էվվել մէսրուր պիր նիքպին իքէն ,
Միւզլում , պէտպին էֆքեհարլար միսլի տիքէն
Պաշ կէտսթէրիպ՝ Օնլարը քէօքտէն սէօքէն
Նէտ ի իւմիտի ճէր՝ իչիւն թօփլանըր :

Օլ տէմ սիրիշք տէօքէրէք տու տիտէմտէն ,
Ֆիդան էյլէրիմ , պին հայրֆ . նէ՛տէմ պէն ,
Պիր մէլճամ եօզ , աման , քիմէ՞ կիտէմ պէն ,
Ֆիրտէվս ի ճան թարոււմար խարապլանըր :

Պու ան զիհնտէ շու կիպի միւլանազաթ
Մէյտան պուլուր չօզ սէրպէսթճէ , հէմ ազատ ,
Սանքի օլուպ պիր խօտփէսէնտ , քիւսթախ զաթ ,
Շու սուրէթլէ միւլանազա էյլէրիմ .—

Եւ՛ ատիլ Րապպ , սէյֆի ատըն պիւրրան տըր ,
Զօրալէր էլ հէր եէրտէ հիւքիւմրան տըր ,
Տունու բէֆլէ մաղրուր սէրէ վուրան տըր .
Էօյլէ իսէ տանա նի՛չիւն քիպր վար :

Պազ զէնկինէ , ալթուն անըն իւհը ,
Հրրսլարընը տօյուրմագտա ֆէլահը ,
Հէր ան քէյֆտէ իչիտիլմէզ հիչ ահը ,
Տիւնեատա սալթ սէֆիլլէրէ՞ մի ահ վար :

Աման , Եւ՛ Րապպ , պազ , շու խապիս միւրաի ,
Տիւզէլթմէյէ ալազայը , արայը ,
Գուլլանըյօր հէր պիր բէզիլ չարէյի ,
Եինէ տէ ահ՝ , միւրաիյէ խօշ եիւզ վար :

Միւրաիլիք մասքէ գօնմուշ հիւրմէթի ,
Ճիլալանմըշ լիյագաթ տըր սալթ մէտհի ,
Նէճապէթին միւմքինսիզ իքէն ֆէթհի՛
Միւրաիտէն նէճիպ զաթա չօզ սէօզ վար :

Ահ, պիր ալչագ տուղու իքէն շու հասէտ,
Ղայրէթ վէ հէմ թէգատտիւմէ իքէն սէտտ,
Մաղլուպ օլուր 'քէն անտէն հէր խայր մագսէտ,
Էնլի հասէտէ տիւնեատա հիւրմէթ վար:

Պէօյլէ հալլէր չօգ տէյիլ մի, Եւ թաալա,
Սէն վագըֆ սըն տահա նիչէ անվալա,
Թէրթիպի'ն մի քի պու հալ պէօյլէ գալա,
Պէյան էյլէ, հիքմէթինէ հաճէթ վար:

Փէք զանի տիր մուհապպէթ ու քէրէմին,
Փատգէնրի սին տէրտ, միհնէթ ու էլէմին,
Հէմ հիսսլէրի վիրան էտէն վէրէմին,
Էօյլէ իսէ տահա նի՞չիւն էֆղան վար:

Իքի գալպի պիրպիրինէ պաղլար սըն,
Իքի պաշը խօշ եաղ իլէ եաղլար սըն,
Պիր տէ պիրինին ճիյէրին' տաղլարսըն,
Սաատէթին քեասէսինտէ տէ գան վար:

Էվլատընա իհասն վէրէն Փէտէր սին,
Հէր նէ էթսէն սրրֆ խայր իչիւն էտէր սին,
Տէլալէթինէ միւնթաճ 'քէն հէր սինն,
Էօյլէ իսէ նի՞չիւն եօլտա շաշան վար:

Յամիլեալարա քիւչիւճէք մէլաիք
Իհասն էտէրսին. փէք կիւզէլ, փէք լաիգ,
Լաքին պէչիք պաշընա մէվթ սէյֆ թալիգ
Էտէր, աման, աչըլմագտան տիւշէն վար:

Նիչէ հապիպ մահպուպէտէն այրըլմըշ,
Նիչէ տօսթլուգ քէմէնտլէրի գըրըլմըշ,
Նիչէ սիրիչք փունարլարը եարըլմըշ,
Եւ Հագգ թաալա, պունլարտա նէ՞ հիքմէթ վար:

Պունըլարա տա իլավէթէն սէֆալէթ ,
Օլ եիւրէյի եարէլէյէն սէյֆ , ալէթ ,
Գան տէօքտիւքճէ՝ ֆանի էօմրէ քէֆալէթ
էթմէք իչիւն տիւնեաճա արթըզ քի՞մ վար :

Տէրտին մէսմում օզլարը , սիվրի , քէսքին՝
Նիչէլէրէ եարէլէր աչմըչ միսքին ,
Եէտի միւշֆիզ եօզ քի էյլէյէ թէսքին ,
Հազըրա վէ միւսթագպէլէ սալթ ղամմ վար :

Էօյլէ իսէ նիչէլէրի ա՛ն , մէզար
Տէյոււ ՚նէր տէմ էյլէրլէր՝սէ աճուզար ,
Անլէրէ քի՞մ էյլէյէճէք տիր նազար ,
Պու էօմրտէն մէմնուն գալան քի՞մ , քի՞մ վար :

Ա՛լ պուրնումա իւֆլէտիյին նէֆէսի ,
Ա՛լ , իսթէմէմ , Սէնին օլսուն քեաֆֆէսի ,
Տիյնէնիլմէսիքճէ բաճիւնին սէսի՝
Տա՛նա պէնիմ տիւնեատա նէ՞ իչիմ վար :

Հիսսիյաթը , ազլը վէրտին գուլունա ,
Ամմա պինպիր մանի գօտըն հօլունա ,
Պարի պիր բա՛նմ էթմէ՞զմիսին հալընա ,
Ախ , տէրունտէ սէօյիւնմէզ աթէչիմ վար :

Պէնի նի՛չիւն հիսսիզ թաչ խալզ էթմէտին ,
Պրա՛գ , պաչգալար կէօրէ իտի խրտմէթին
Պէնիմ կիպի պին պէլալը տէրտմէնտին ,
Պունուն իչիւն Սանա չօզ թէչէքքիմ վար :

*
*

Ամա՛ն , պէն նէ՞ սէօյլէյօ տում , նէ՞րտէ իմ .
Էյվա՛ն . պիլտիմ . . . , զէմինտէ իմ , եէրտէ իմ . . . .
Տիւնեէվի տիր միւթալաամ ՚նէր տաիմ ,
Տուր . Եա՛ Բապպիմ , ամա՛ն Սանա ըիճամ վար :

Թէ՛վպէ , Խալիգ , ունուծտոււմ պէն ախրէթի ,
Զանն էթտիմ քի պու տըր էօմրիւն ագըպէթի .
Խաթա էթտիմ , ունուծտոււմ օլ գուտրէթի ,
Պիլմէտիմ քի մուհապպէթտէ մէլճամ վար :

Ախ , չօգ տըր , չօգ խաթալարըմ , կիւնահըմ ,
Շէքվալարըմ տինլէմէ , սէր փէնահըմ ,
Միւթէչէքքիր իմ , պըրագտըմ պէն ահըմ' ,
Ունուծտոււմ քի Սէնլին կիպի համիմ վար :

Սէր ատալէթ , սէր մուհապպէթ , սէր քէրէմ ,
Սէր իւմիտիմ , էյ սէր տէվամ , սէր չարէմ ,
Անճագ Սէնտէ շիֆա պուլուր ՚էր եարէմ ,
Պիր Ալլահըմ , պիր մահպուպը թամմըմ վար :

Էնճամ պիր կիւն տէ շու Ֆանի ալէմտէն
Ալսան պէնի , թութ Եա' Րապպիմ էլիմտէն ,
Օլ տէմ նաղմաթ , համտ ու սէնա տիլլիմտէն

Սոււնամ Սանա սիփէրիմ ,
Զիւն' ճէննէթտէ վար եէրիմ
Տէյու իւմիտ էլլէրիմ ,
Իւմիտիմ սին էյ Բէրէմ :

1898 , Ատանա

ԱԼԷՄՏԵ ԱՀՎԱԼԸ ԻՆՍԱՆ ԻԻԶԵՐԻՆԵ
ՄԻԻՐԸ Ի ՏԻԼԻՆ ՆԱԼԷՍԻ

ՔՆՍ նալէնի միւրդի տիլ, սէսինտէն պիզար օլտուժ, ճան ֆիրտէվսիմ թարուժար, պէհապան խարզար օլտուժ, Թիւթէրիմ թութուշամամ, աշարա մէզար օլտուժ, Մէճնուճ տէյու ալէմէ սէյրանը նազար օլտուժ: Տիլի տէրտմէնա, տիւնհատա տիյնէյէն եօզ, քէ'ս սէսին', Սէտասըն', սըզըլթըսըն' զամմնաք գալպը հէսասարն: Քիմէ՞ տէյէմ, քի ալէմ պիր սահրաի էլէմ տիր, Եա պէս պիր պէլալը պաշ էլէմլէրէ ալէմ տիր, Նիչէ նիչէ տէրտլէր վար ազըլըն էրմէտիյի, Նիչէ նիչէ տէրտլէր վար պասարըն կէօրմէտիյի: Էղնիյա հիշ պիլի'ր մի ֆուզարա ա՞ղալլնտան, Եախօտ պիզայտ էշի քէյֆ սիւֆէլա աշարընտան, Հէր քէս հէվվէսի իչիւն գուրպան էտէր հէմճիսին' է'յ զալիմ ագէնի ատէմ: ատէմ տէյիլ սէն ճինսին: Նիչէ նասիւտ շէյթանլար իչլէրի նէֆասանիյէթ, Տէրլէր քի պու ալէմտէ լազըմ նէֆսիյէ նիյէթ, Նիյէթ լազըմ տըր, ամմա հէր նիյէթ նէֆս իչիւն մի, Սալթ նէֆսինի տիւշիւնմէք պու ազիլ քէ'ս իչիւն մի: Թէվպէլէր խաթասընա, Ալլահը նուր թախթընտան Խալլ էտիպ րէքզ էթմիշլէր եէնի իլահ ալթուճտան: Զիւնքի չօզլար տիւնհատա փարայա թափըյօրլար, Փարա իչիւն հէր չէշիտ խէպասէթ եափըյօրլար: Քիմէ՞ տէյիմ, քիմ սուշար քի պու ալէմ ֆանի տիր, Հէփ սէրվէթ ու դամանը կէչիճի, զէմանի տիր, Տէրլէր քի, «է'յ տիվանէ, է'յ խայալաթ տէլիսի, Օ խայալը պաթըլ տըր, վէ գիւլիւրտ թէսէլլիսի:» Նիչէ էտնա խիւպէսա նէ' ար պիլիր, նէ' նամուս:

Պէտ խույ արապասընտա պօյունտուրուզլու ճամուս ,
Չէքեր , չէքեր իլերի , նէ՞ չէքեր , պիլիբ միսին ,
— Շէնվէթի , մուրտարլըր , եանի շախսըն' , քէնտիսին' :
Լիյադաթսըզ նամէրտլէր խիյանէթ տիր իչլէրի ,
Սէֆիլլէր գանը իլէ ալ պօյանմը տիչլէրի ,
Էյ ստալէթ Սամսօնու սըղայը վէր պագունը ,
Տիչլէրինի գըրըվէր , երթ շունլարըն աղզընը :
Տիլի տէրտմէնտ , տիւնեատա տիյնէյէն եօզ , քէս սէսին' ,
Սէտասըն' , սըզըթըսըն' , դամմաք գալպը հէսասարն :

Ախ , նէյլէյիմ միւրդի տիլ քէսմէյօր նալէսինի ,
Թէքրար գատէր մէլէյի սունար փէյալէսինի .
Ի'չ , ի'չ , տիլի տէրտմէնտիմ , սօն գաթրէսինէ գատար ,
Կէմին էմվաճ իւսթիւնտէ եա չըգար , եա տա պաթար :
Պէնիմ ա'նըմ տէրունտէ , պէն սիրիչք փունարը իմ ,
Եիւրէյիմին պէն քէնտիմ թութուշտուրան նարը իմ :
Եա՛ Իլահի , Սէն պէնի պէօյլէ հէսասա խալգ էթտին ,
Հիսսիյաթըմա գալպիմ մաստար , էսաս խալգ էթտին ,
Պէն պիր թէլլի սանթուր'սէմ Սէն իտին պէնի տիւզէն ,
Հիսպէրիմի էրիտէն , տուզուլարըմը սիւզէն :
Շիմտի ալէմ տույմազ' սէ դամկեան գալպին սէսինի ,
Ռնկլամազ' սէ , պիլմէզ' սէ հասրէթին' , հէվվէսինի ,
Պարի նի'չիւն Սէն տույմազ , իչլիթմէզսին աշլարըմ' ,
Իսթիմտատըմ' , ֆիղանըմ' , սաթհէզար էյլահ'լարըմ' :
Նէ տէ կիւզէլ թէրթիպլի , ա'ն , գալպիմ նասըլ չարփար ,
Մուհապլէթ քէլիմէսին' սալթ իչիտինճէ հէր պար' ,
Պիր ան պիր պատը նէսիմ էսէր ճան պաղչէսինէ ,
Պէրրազ չի'ն գաթրէլէրի տամլար տիլ ղօնչէսինէ ,
Տէրունիմ տիւյիւն էտէր , սիւրուր փարլար եիւզիւմտէ ,
Պիր գաթրէ պիլէ սիրիչք կէօրիւնմէզ պու կէօղիւմտէ .
Սանրըրմ քի պատէլլին տէրտ տէրեսարն' սավուշտոււմ ,
Սահիլի սէլամէթէ , սաստէթէ գավուշտոււմ :
Լաքին տէր հալ միւրդի տիլ նալէյէ թէքրար պաշլար :

Գապարըր գալպ տէրեասը , ճուշ էտէր աճը եաշլար ,
Թիւթէրիմ թուժուշամամ , տիլ եանար քէպապ օլուը ,
Թէքրար կէճնիւ սէտայը խարապ ու եէպապ օլուը :
Ախ , շու տէնի տիւնեատան մուհապպէթ նաճըլ ումամ ,
Ֆիթնէճու քէմքեարլարտան սատագաթ նաճըլ ումամ :
Հէր հապիպի տիւնեէվի ճանըմը իղֆալ էտէր ,
Պին պիր հիլէ , տէսիսէ , եիւզ պին օյուհն , ալ էտէր :
Պիւլպիւլ տէյու սէվտիյիմ պագարըմ քի գարդա տըր ,
Վէ փաքիզէ պիլտիյիմ ախլագսըզ , պիփէրվա տըր :
Մէլուհն մասքէ տիւնեատա շօգ քէրրէ էվլէր երգար ,
Գարընճայա պասմայան նիչէ ֆէրտլէր ճան եագար :
Պատանալը մէգարլար գամաշտըրըր կէօզլէրի ,
Մէֆրէթ պէտէն աղաճլար հէփ չիւրիւմիւշ էօզլէրի :
Հէր ատէմտէ պիր շէյթանն , շէյթանն շաշըրըր իչին ,
Իպլիս իղֆալ էտէրքէն իղֆալ օլուհուը փէչին :
Հէր նէ գատար եիւզլէրիմ տօյսա տա պուսէլէրաէն ,
Եէնուտա պուսէլէրի , պէգաիմ տէսիսէլէրտէն .
Փէնիւր տէլիսի նիչէ թիւքիլէր սէնա էտէր ,
Փէնիւրին պիր գափար՝ սէ կէօրիւրսիւն սանա նէ՝ տէր :
Ախ , եօգ տըր , եօգ , պիր սրրրտաշ սէվէն գալպէ միւնասիպ ,
Քեաֆֆէսի տիլ սարիգի , իղֆալ օլուը սօն նասիպ :
Տիւնեա պէրպատ պաթագըզ , չիրքեապ պասմըշ հէր եէրին՝ ,
Նաս , շամուրլու գարտաշլար , պէյէնմէզլէր պիրպիրին :
Պա՛գ , պէրիտէ պիրիսի պօյնուհատէք պաթըյօր ,
Էօքչէսի քիրլէնմիշ տէ թէհարէթ սաթըյօր :
Իսալի թէշպիհ իլէ կէօզլէրինտէ մէրթէք վար ,
Էլ չէօփիւնտէն պահն էտէր , սուշսուզ՝ քէնասի պիր թէք վար :
Ախէրէ քէօր շաղըրան քէնտի պիլմէզ նուը նէ՞ տիր ,
Պին պիր խաթա գահիպի էլէ սէվապ էօյրէտիր :
Նիչէլէրի տէ չըգար դուրուըրն մէնպէրինէ ,
Նէճապէթտէն պահն էտէր հիչ գօնտուըմագ սէրինէ :
« Հէր քէս նէ տէսէ տէսին , ալիճէնապ օլմալը . »
Եա պիք ըիշվէթ փարլասըն , եավաշճա տէր , « ալմալը : »
Պագըրար տա մահիրճէ շէրրէ խայըր կիյտիրի ,

Ինսաֆըն՝ թէփրէնտիրիր , պոյնուն՝ պուրար , էյտիրիր .
«Աման Ալլահ ,» տէյինճէ կէօք ճիյերի կէօրիւնիւր ,
Սէքտէլէյէն կէյիք՝ քէն թօփալ օլուր սիւրիւնիւր :
Վար պաշգալար քի թամա ճան կէօլլէրին՝ քէօր էթմիշ ,
Վէ մէրհամէթ գալպինին աթար նապղըն՝ տուր էթմիշ ,
Նամուսու , Նայսիյէթի չօգտան էօլմիւշ տէրունտէ ,
Ճէհէնէր ի ճան չիւրիւմիւշ , սրրֆ ճիլա վար պիրունտէ :
Պիր մէզար տրր քէնտինէ , ա՛հ , նէ՛ գօգմուշ պիր մէզար ,
Ամմա իսմի էօնիւնէ «աղա» , «էֆէնտի» եազար :
Աարլ ինսան չիւրիւմիւշ , տրշ չաթըսը տա պիր կիւն
Սալլանրր կէզլինիր՝ քէն , պիմէճալ տիւշէր եօրղուն ,
Սարըլըր գացասընա , իմտատ ումար վարատան ,
Իսթիհգա իլէ կէօյտէն պաչըն՝ սալլար Եարատան ,
Պէօյլէճէ պու տա կիտէր մէլուն թամաա գուրպան
Ճէհէննէմ պապլարընտան սէլամլար քէնտին՝ տէրպան :
Ճինատաչլարը քէնտինի զէվզլէնիրլէր կիւլէրլէր ,
Նէքէս , խասիս տէյերէք թագսիրաթըն՝ էլէրլէր :
Տիւնեա պէրպատ պաթագ լըգ չիրքեապ պասմըշ հէր եէրին՝
Նաս , չամուրլու գարտաչլար , պէյէնմէզլէր պիրպիրին՝ :
Եա չուրիյաքեարլարըն տէք ու հէլաիլինի ,
Ճէհէննէմ եիւրէքլի՝ քէն պալլը , շէքէր տիլինի
Նա՛սըլ թարիֆ էտէյիմ , գալէմիմ աճիզ գալլըր ,
Ֆիքրիմտէ լուղէթ գալմազ հէր նէ տէսէմ ազ օլուր :
Ինսան քիսլէթլի էթտէր , շէյթանլարըն շէյթանը ,
Կիւլէր եիւղլիւ պիր զատտար թալան էտէր մէյտանը ,
էյինէ պիր սարըլըր մէնֆաաթ պէտէնինէ ,
Օրտան նուֆուզ իչլէտիր տիւնեանըն էտէնինէ .
Տիւնեատա հէր պէլատան պէօյիւք պէլա պու վար տրր
Մըարի օն պէլալարտան տահա պէտ ըիյաքեար տրր :
Պու նէ քիլիսէ՛ պիլիր , նէ՛ մագտիս , աղիզ մահալ ,
Հիշ պիր մանի եօգ տրր քի էտէ տուխուլին՝ մուհալ .
Մուսավաթէն հէր եէրէ՛ մախֆի խարապաթ սաչար ,
Պու իպլիսին կէօյնիւնտէն Բապար տա իղֆալ կէչէր :

Եօզ տէրտմէնտլէր տէրտինէ տիւնեատա աալա տէվա ,
Անլարը իշխտիւմէզ , էֆղանը պատինաւա ,
Մանգուն ճանըն հիւզնիւնէ հիշ քիմսէ օլմազ ալեան ,
Պունուն իշիւն եարէլի եիւրէքլէր օլմուշ դամմկեան :
Պէօյլէ կէլտիմ տիւնեայա , պէն տէ պէօյլէ կէօչէրիմ ,
Նասիպիմ գատէհինի տիպինէտէք իչէրիմ ,
Էզա , ճէզա վէ էքտար խրրփալասա ճանըմը ,
Ահ , առուզար տօլտուրսա տիլիմի , տինանըմը ,
Սըղմազ 'սէմ պէն քէնտիմէ շու թիւրապի պէտէնէ ,
Պիր սօն ահ կէօնտէրրիմ օլ պէնի խալգ էտէնէ ,
Իշթէ պու տըր ճանըմտան իսպիգինէ հէտիյէ ,
Չաթէն գալպիմ քէնտինտէն պանա պախշիշ , աթիյէ :
Ֆիղան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ աալա սէն սէսին' ,
Իսթէր հէր քէս տիյնէսին , իսթէր' սէ տիյնէմէսին :
Չիւնքի ֆիղանլէ կէլտիմ , ֆիղանլէ կիթմէք լազըմ ,
Կիրեէ իտի իլք նիտամ , շիւպհէսիգ 'օն ալազըմ
Ֆիղան օլմազ կէրէք տիր , հէր քէս նէ տէր' սէ տէսին ,
Հիշ վազիֆէ էյլէմէ տիյնէմէսին' հէր քէսին :
Պէօյլէ տէրտլի տիւնեատա աղլամայան քիմ , քիմ վար ,
Պու կիւն պիր տէրտ վար իքէն եարընա մահֆոռզ պին վար :
Կէրչի տէրտլէրտէն չօղուն' իճատ էտէն պիղ , պի'զ իզ ,
Պիրպիրիմիղին տէրտի պիպիմ սէ տէ հիսսիզ իզ :
Ինսան ալըշղան ճանվէր , թէնլիքէ վար տիշինտէ ,
Չուլմ , դատըր վար սանքի հէր քեարընտա , իշինտէ :
Թէփէրիզ , թէփիշիրիզ , էզէրիզ պիրպիրիմիզ' ,
Հէփ տիւնեատա դարիպ' քէն արարըզ միւլք եէրիմիզ' .
Լաքին քիմ տէրխաթր էտէր քի պու ալէմ Փանի տիր ,
Ճիւմլէ սէրվէթ , սամանը կէչիճի , գէմանի տիր :
Ֆիղան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ աալա սէն սէսին' ,
Իսթէր հէր քէս տիյնէսին , իսթէր' սէ տիյնէմէսին :
'Կէր պիր ազտան նասիպիմ պիր ալուճ թիւրապ օլսա ,
Էհէր հիսսլէրիմ թանպուրու պօզուլսա խարապ օլսա ,

'Կէր կիճէտէ եսիտաղըմ պիր սողուճագ թաշ օլսա ,
'Կէր կիւնտիւզիւն թասամըմ աճը , աճը եաշ օլսա ,
Սէֆալէթ , փերիշանի եիւրէյիմ' եարէլէսէ ,
Խիյանէթ խանչէրլէրի ճիյէրիմ փարէլէսէ ,
Հիշ վազիֆէ էյլէմէմ , չիւն' տէրունտէ միւրդ ի ճան
Նալէ ի ճանկիւտազլէ սէրպէսթ էտէճէք Ֆիղան :
Տրվանէ պէշէրիյէթ , աղլամագ քէնտի քէնտին ,
Տիրանլարըն' զէվգլէնիր միւրիւվլէթ քեար տէրտմէնտին :
Ախ , ինսան պու ալէմտէ պիւմէյօր ճան գասորընը ,
Ամմա թօփրագ թէնիսին չօգ սօրար հալ ու խաթրընը' ,
Կէօրմէյօրում տիւնեատա աղլայան ինսան իչիւն ,
Իսքէնտէր կիրեէսի վար , նիչիւն — իէփսի շան իչիւն :
Գօշանլար չօգ , ամմա կէօր աճէպ նէ' մէրամ իչիւն ,
Նէֆս , քիսէ , քեար ու գազանճ , հիլէ ու հարամ իչիւն ,
Ճիւստաշընը տիւշիւնէն կէօրսէմ էօյլէ պիրինի ,
Թէքրար , թէքրար էօփէրիմ այագլար , էլլէրինի ,
Պուս էտէրիմ օ կէօզիւ քի աղլար ինսան իչիւն ,
Վէ օլ շէֆգաթ գալպինի քի շարփար պիր ճան իչիւն ,
Չիւն նէֆսփէրէսթ շամլարա երլտըրըմ օլսա նասիպ ,
Եիւզ պին քէրրէ տէրիմ քի փէք միւնասիպ , միւնասիպ :
Տիրան էյլէ , միւրդ ի տիլ , քէսմէ ասլա սէն սէսին' ,
Իսթէր իէր քէս տիյնէսին , իսթէրսէ տիյնէմէսին :
Եինէ տէ էնճամը քեար , շու տըր էյի պիլիրիմ' ,
Պիր սողուգ թաշը մէզար , պու տըր , էյի պիլիրիմ :
Նաֆիլէ նալէ , նիյագ , նիհայէթ նասիպ ի նաս ,
Թէրքլէ թիւրապի թէնի թէյրան տըր ախրէթէ պէս . . . :

23 Յունիս 1900 , Ատանա

Յ Է Ր Ե Ա Տ

Չէ՛ք, եւ՛ Րապալ, խանչէրին՝ ճիշերկեանուման .
Վար՛ մը պիր քէյֆ Սանա տերտ ու անուման ,
Հալը՛ ֆ, մանրում իմ շէֆգաթ ու բանման ,
Մէրնամէթ գըլ, մէրնամէթլիմ, մէրնամէթէ
պէն կէլտիմ :

Նէ՛ պու տերալէր , նէ՛ պու էլէմ, էզլիյէթ ,
Նէ՛ վար անէպ պու տերալէրտէ մէզլիյէթ ,
Եօզ՛ սէ պիր շէյ էօյրէթմէ՛ք մի տիր նիյէթ .
Ա՛ն , միւէլլէմ թալիմ եօլու , թէսէլլիյէ
պէն կէլտիմ :

Նշանկեան՝ ը մէսախոյ իմ, պու նէ՛ տէն .
Էյ գուլունը նիսսի, ազիլ խալզ էտէն ,
Ա՛ն , պիլիրսին քի զաիֆ սիր պու պէտէն ,
Մէճալըմ եօզ , եա սէր մէճալ , մէճալ իշիւն
պէն կէլտիմ :

Եօզ՛ սէ Րապալըմ, պիր թաթլը սէօզ տույմամազ .
Մանգուն զալըպ մէսուտլարա ույմամազ ,
Տիւնեատա ս՛ն , մուհապպէթէ տոյմամազ
Թէճէլլըմ մի , մուհապպէթլիմ, մուհապպէթէ
պէն կէլտիմ :

Սէնտէն պաշգա , եա բանիմ Րապալ , քիմըմ վար ,
Սէնտէն պաշգա նէ՛ սանիպիմ, համրմ վար ,
Սէնտէն ինսան գալպ վէ նիսալէր , զամմըմ վար ,
Էյ նիսս վէրէն , նիսալէրիմի հալլ էթմէնէ
պէն կէլտիմ :

Սէն եարթտուն , էթտին պէնի սէն թէչքիլ ,
 Ինանըրրմ Սանա գօլայ հէր միւշքիլ ,
 Սաատէթիմ էսպապընր Սէն թէսհիլ
 Էյլէմէնէ , Եա՛ Միւսէհիլ , սաատէթէ
 պէն կէլտիմ :

Ահ , պու էօմրիւն Սէն մի շօղալթտուն տէրտին՝ ,
 Տիքէնէ Սէն մի տօլտուրտուն հէր վէրտին՝ ,
 Եաշամաղը տէյմէզ՝ սէ նի՛չիւն վէրտին ,
 Սէն ալիմ սին , միւշքիլիմի հալլ էթմէնէ
 պէն կէլտիմ :

Պիրի զէնկին , պիրի Ֆագիր , փէրիշան ,
 Միւնգէվի վար . վար աշրգ ը հըրս ու շան ,
 Օսանան վար , վար դայրէթլէ հէմ գօշան ,
 Նէ՛ թէնագիւզ , պու սըրբա նուր վէրմէն իչիւն
 պէն կէլտիմ :

Աման , Խալի՛գ , խարիճ ազիմ պիր սըրը տըր ,
 Եա տէրունի՛մ , աճիպաթ ը պիգար տըր ,
 Գալպ եարէլի , Ֆիքըր փէրիշան պինուր տըր ,
 Է՛յ սէր իրքմէթ , ա՛հ , ճահիլ իմ , հիքմէթ իչիւն
 պէն կէլտիմ :

1899 , Ատանա

ՊԻՐ ՍԱՊԻՅԷ ԽԻԹԱՊԷՆ

Է ղօնչէ ի մուհապպէթ , սէն է՛յ նէֆպէր ի լէզիզ ,
 է՛յ աֆիֆ ի սէմավի . է՛յ ֆէրիշթէ ի ազիզ ,
 է՛յ սանի ի Բապպանի , է՛յ համիլ ի միւհըր ի իզզ ,
 Ճէմալընըն է՛յ սապի , աշրգը իմ պէն հէր ան :

էյ պիկիւնան՝ գուզուճըզ , էյ խօշաժազ գուշճըզազ ,
Նիւմուճնէ ի սաֆֆէթէ տիւնեատա եէք մուճաֆըզ ,
էյ աճնկաիզ աժազլէ նաղմէփէրտազ խուպ աղըզ ,
Օլ պիսուշ սաֆֆէթիւնին մէֆթուճի իմ պէն հէր ան :

էյ մագարը ը թէպէսսիւմ , էյ թասվիր ի լէթաֆէթ ,
Անսէն էսէր ի իսպիզ , էյ մաճֆէզէ ի իֆֆէթ ,
Ճէպնէ ի փաք , քի սէնի պիւրիւշտիւրմէմիշ աֆէթ ,
Նուրը վէշիւնէ սապի՝ , հայրան գալըրըմ հէր ան :

էյ նաիմ ի խապ ը խօշ , էյ մէվա ի սաատէթ ,
էյ աճալ ը տիլխուճնտան պիխապէր սաֆ ճէհալէթ ,
Պիր վիճտան ը փաք սըն քի սրրֆ սէնտէ վարսէլամէթ ,
Օ ասուտէ հալընա հասրէթլի իմ պէն հէր ան :

Չէշմ ի սիյաճըն սապի , թէսիյը էտիյօր պէնի ,
Բուճուճ րուճուճա եագըն թէրք էտէյիմ շու թէնի ,
Սէն մէլէք պագըշըսըն՝ պէն իսէ աճնէ՝ տէնի ,
Պիր պուսէ ի սիթայիշ կէօզլէրիւնէ , էյ սապի :

Նագիք , կիւլկիւն լէպլէրիւն պէնղէր ճէննէթ կիւլիւնէ ,
Զարիֆ շէքլի միւշապիճ թամմ սահրա սիւնպիւլիւնէ ,
Սէրէսէր ի իրուտա սըն թէրաժէթէ նիւմուճնէ ,
Պիր պուսէ ի թէճայիւր լէպլէրիւնէ , էյ սապի :

Շօլ քիւշիւճէք տիլիւնին նամալիւմ տիր էլֆագը ,
Քէտէրէ՞ մի միւպէյլին , եա սիրո՛ւր մը աժազը ,
Պուլուճնտուզըն մահալըն քիւշիւք նաղմէփէրտազը ,
Պիր պուսէ ի խօշնուտի օլ տիլիւնէ , էյ սապի :

Ա՛հ , օլ ալըէնկ եանաղըն թէրաժէթճէ պիմանէնտ ,
Հիւսնիւ իլէ ըէսսամը քէնտիսիւնէ էյլէր պէնտ ,
Վէ սէնայա պիր մէպնէս պուլուր շաիր ի տէրտմէնտ ,
Պիր պուսէ ի նէվագիշ , րուխսարընա , էյ սապի :

Օւ ճէպին ի սէմովին քէշտիչէ պիսայէ ,
Գրվործըզ քեաքիւլէրին պէնզէր եռւմչազ խիէյէ ,
Հէմ աշնանէ ի քէրէմ ու էլթաֆ ը պիղայէ ,
Պիր պուսէ ի մուհապպէթ ճէպինինէ , էյ սապի :

Սաֆտերուն սըն , գալպին փաք , միւլահաղաթըն սատէ ,
Սատէլիյին՝ լիսանլէ նա՞սըլ էտէմ իֆատէ ,
Կէոյա պու պիգայտ հալա սէն օյմուչսըն տիլտատէ ,
Սատէ հալ ը պիվասֆըն նէ՞ աճաիպ , էյ սապի :

Ա՛ն . . . գօրգարըմ , միւսթազպէլ իլճաաթլէ փէք զարիպ
Թաղեիր էտէճէք սէնի , վէ պու հալ ը տիլֆէրիպ
Թէպտիլ օլուպ սաֆվէթին պիրսէն օլաճազ զաիպ ,
Իսթիգպալը պէլլիսիզ պիր մախլուզ սըն էյ սապի :

Նա՞սըլ հալիմ՝ հալինլէ էյլէյէյիմ պէն բուպար ,
Սէն հաճէրի զիգըյմէթ , պէն իսէ էսնա զուպար ,
Սէն զիյնէթ ի մախլուզաթ , պէն ալէմէ կիրան պար ,
Պէյնլիմիդտէ պէօյլէճէ ֆարգըմըզ չօգ , էյ սապի :

Աղուչ ը մատերիտէ իճման պէն տէ սէն կիպի
Մալամալ ը սաստէթ էօմր սիւրտիւմ , էյ սապի ,
Լաքին շիմտի պու նէ՞ հալ , նէ թէպէտտիւլ , Եա՛ Րապպի ,
Թէլաֆիսի նազապիլ զայաթ վէրտիմ , էյ սապի :

Ախ , տերունիմ ճէհէննէմ , նար ը էքտար եէր պէնի ,
Զինն միւշէվվէշ , գալպ տէրտլի , էյ Մուազզէզ կէօր պէնի ,
Պէօյլէ էօմրիւ իսթէմէմ , թէզ , ափանսարզ վուր պէնի . . . ,
Պէօյլէճէ նէ տէտիյիմ՝ պիլմէզ օլտում , էյ սապի :

Էլզամ սէլզամ միսիլլու խայալ օլտու սէպավէթ ,
Կէչէր կէչմէզ ա՛ն , իճման զաֆիլ չէօքտիւ գասավէթ ,
Կիթտի նուր ը մուհապպէթ կէլտի զուլմ ը ատավէթ ,
Կէօր նէ՞ կիպի հալլէրէ օղրատըմ պէն , էյ սապի :

Էյվան, Էսճամ սանա տա կէլիր Էօյէ պիր զէման, Բի պու շէմի սիյահրն պինուր գալլըր, վէ հէման Նիշ պիր շէօլէ ի շէֆգաթ սանա Էյլէմէզ լէման, Օլ տէմ գարա կէօզիւնէ հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Լէպլէրինտէն թէպէսաիւմ Էյլէյէճէք տիր ֆիրար, Կիւզ եափրաղը միսիլու ըէնկի Էաէր իսֆիրար, Տիհանըն աճ ու վախլէ ֆիղան Էտէր պէր գարար, Օլ տէմ կիւլկիւն լէպինէ հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Ճիվիլտէյէն շու տիլին օլ տէմ Էյվան, նէ պաթի, Էտէպիլսէ Էտէճէք քիւֆիւր քեաֆիր թէաթի, Իքրահ, օսանճ, պէտտուս, շէքվա, շէթմ ու լանէթի, Օլ տէմ շէքէր տիլինէ հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Աման, եօգ... եօգ, իսթէմէմ Էիմէք պիլէ խայալըն՝ Բուխարը կիւլֆամընըն, ըէնկսիզ, փէժմիւրտէ հալըն՝, վէ քիւսիւֆէ օղրամիշ օլ նուր խուրչիտ ճէմալըն՝, Օլ տէմ ալ եանաղընա հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Օլ քէշաիշ մագարըր ճէպինին միսլի սէմա Մէսքէն ի լէյլ օլաճագ, վէ մէվա տէրտ ու զամմա, Հէմ սէնէլէր պիւքիւմիւ սիւրաթլէ պուլուր նիւմա, Օլ տէմ ճէպնէ ի փաքընա հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Եա շու սատէ, փաք գալպին, օլաճագ տէրտ եաթաղըր, Զիրքեապը մէզէլլէթլէ մէյուսիյէթ պաթաղըր, Շիմտի՝ ազիզ, պիմանէնտ, օլ տէմ միւճրիմ, պայաղըր, Ախ, օ գալպի փաքընա հէզար Էֆսուս, Էյ սապի:

Պու տըր տէրալի տիւնեաթա, պու տըր աճվալը ինսան, Նիշէ Էսֆէլ հալէր վար հէսասա գալպէ զօր պասան, Իսթէր թափըն տիւնեայա, իսթէր նէֆրէթ էթ, օսան, Պու տըր աճվալը ինսան պու տըր, Էյ ճանըմ սապի:

Իմտի սանա պիր թէքլիֆ, տինկլէ՛ , է՛յ նուր ը տրտէմ ,
Սանա պէյան ը էմէլ , արզ ը հիսսիյաթ էտէմ ,
Բազի օլսան սէօզիւմէ մէմնուն գալլըրըմ հէր տէմ ,
Պուլ բէճամը բէտտ էթմէ , բիզա կէօսթէր , է՛յ սապի :

Ակեան ըմ քի փաք բուհլար ալէմինտէն սէն եէնի
Զիյարէթէ կէլմիչսին ղէմինի միսքին , տէնի ,
Իսթէմէմ քի ինճիթսին , էքտար , էլէմ , տէրտ սէնի ,
Պուլ բիճամը բէտտ էթմէ , բիզա կէօսթէր , է՛յ սապի :

Բուհուլմ՝ տա ալ պէրապէր վէ կէլտիյին նուր եօլա
Կէրի տէօնիւպ կիտէլիմ , թաքի ճանըմ տա օլա
Սէնախան վէ տուակիւ Ալլան ը միւթէալա ,
Կէ՛լ , վազ կէչ պու տրինեատան սէօզիւմ՝ տինլէ , է՛յ սապի :
17 Մայիս 1900 , Ատանա

ԳԱՆՊԿԵԱՅ Ը ՄԻՒՄԻՆՏԵՆ

Ա Ղ Լ Ա Ն

ԷՑ Սէն ճէմալ ը փիւրճէլալ ,
 Հիչ թէղայիւր վէ եա խալէլ
 Կէօրմէզ , այնի հէր ան , հէր հալ ,
 Խալի՛ գ ի Եէզտան :

Մէյֆ ի ատլըն տըր հէմ պիւրրան ,
 Հազգանիյէթլէ հիւքմրան ,
 Միււէտտիպ ի խաթաքեարան ,
 Խիւտա՛ ի ատիլ :

Մուհապպէթին քէսիր , զանի ,
 Սէրմէտի՛ աէյիլ զէմանի ,
 Սէվէրսին սէֆիլ ինսանը ,
 Ալլա՛ն ը րահման :

Գուտրէթին հէր եէրտէ ամիլ ,
 Հէր պիր շէյէ գատիր , քեամիլ ,
 Հիւքմիւն ալէմէյնի շամիլ ,
 Եա՛ Բապպ ը գատիր :

Հէփ մախլուզաթ քէրէմինլէ
 Եաշար՝ վէ հէմ մէրամընլէ ,
 Մէվճուտ օլտուզ քէլամընլէ ,
 Մէվլա՛ ի քէրիմ :

Եօզ տըր ասլա պիտայէթին ,
 Նէ տէ սօնուն , նիհայէթին ,
 Քեաֆի պիզէ հիտայէթին ,
 Միւրշիտ ի ճէլիլ :

Հիքմէթինէ ազլը պէշեր
 Էրմէյերէ՛ք գալր , շաշար ,
 Սէճատ իչիւն եէրէ տիւշեր ,
 Եա՛ Բապպ ը հաքիմ :

Զաթ ք վահրս ճանրմ Սանա՛
Իշթիյագլէ շիւքր ու սէնս
Էլէր՝ ինսան էլէ պանս
Պիր գալպ ք շաքիր :

1897, Թարսուս

Ի Ս Թ Ի Մ Տ Ա Տ

ՇԵՑԻՊ Յիսուս , պիլիրիմ պէն կիւնանրմ ,
Հուզուրնա վարսըն ան , պու կիւն անրմ .

Ազիզ պէօյրիւն տէլէն խաթաքեար պու գուլ
Քէֆարէթտէ օլտուն Սանա պիր օղուլ :

Աճգիյէթիմ գուլվէթ պուլսուն Սէնինլէ ,
Պէն նիյազլար գալտորմագտան Սէն տինլէ ,
Իշթիյաճըմ՝ ղանիմէթէ Սէն տէօնտէր ,
Հէր կիւնիւքտէ քեաֆի գուլվէթ Սէն կէօնտէր :

Կիւնան պէնի վուրտու մէքրուն ճիւզամլէ ,
Ամմա պէնի էյ Պաշ Հէքիմ Սէն փաքլէ :
Սատագաթտան , գուստիյէթտէն իւրեանրմ ,
Նուր լիպասլէ Սէն իլպաս էթ հէր եանրմ :

Ճան կէօղլէրիմ կէօրմէզ օլտու պու տէֆա ,
Սէն գատիր սին , բազի օլուպ՝ վէր շիֆա ,
Տիլիմ լալ տրր , էտէմէյօր համտընր ,
Նութգ ինսան էթ գրրըպ անըն պէնտինի :

Այագլարըմ քէօթրիւմ օլտու պիթագաթ ,
Ամմա անլէր Սէնտէ պուլսուն իֆագաթ ,
Էլլէրիմ հէմ խայր ամէլտէ գուրու տիր ,
Անլէրի Սէն էլէ իշէ միւզթէտիր :

Տէրտլի ճանրմ մարում հէր պիր սէֆատան ,
Նիհարըմ լէյլ օլտու պին պիր ճէֆատան ,
Նէվմիտիյէթ պուլուլթլարըն՝ Սէն տէֆ էթ ,
Ղամմաք գալպին խուշունէթին Սէն րէֆ էթ :

Սալթ Խաչընտան իւմիտ նուրու աքս էտէր ,
Անտէն նէշէ ալըր գալպ ը միւքէտտէր ,
Շէֆի'գ Յիսուս , պիլիբիմ պէն կիւնարմ' ,
Շէֆգաթընա տօգունսուն պու կիւն ա'ըմ :

4 Սեպտ . 1903 , Նամբուն

« ՎԱԳԱԱ ՐՈՒՆ ՀԱՂՐԻ, ԱՄՄԱ ԹԷՆ ԶԱԻՖ »

ՄԱՏՔ. 26. 41

ՊՈՒ տիւնեա պանա պիր Գեթսեմանի օլուր չօգ տէֆա ,
Սահապ ը սիյան փէրտէ չէքէրէր նէր պիր թարաֆա ,
Զուլմէթ ի լէյլի իզալէ էտէն պիր չէօլէ պիլէ
Արար իսէմ տէ' պուլամամ ապա , ճէնտիմ նաֆիլէ ,
Սիրիշք ի չէշմիմ ճուշ էտէր ագար սրզլար , աղլարմ ,
Հուզուր ը Հագգա կիտիպ սունարմ ճէմի աշարմ ,
Գան տամլարըր կիպի եիւզիւմտէն ագար'քէն թէնիմ
«Իրատէթին օլսուն» , տէյու սուալար սունմագ իսթէրիմ ,
«Վագասա րու՛ն չաղըր , ամմա թէն զաիֆ :»

Շու մաղրուր «պէն»ի գլրմաղա զայէթ հասրէթիմ վար սըր ,
Զիւն' պէօյլէ պէօյիւք պիր «պէն»է պու թէն գաֆէսի տար սըր ,
Հէմ միւթէվազը օլսն նէր քէստէն չօգ չազգ էտէրիմ ,
Պէն տէ օլմաղա զայրէթ չէքէրէք նիյազ էտէրիմ ,
Իլէնաֆիիմի թէքմիլ ունուարպ տիւշկիւնիւ սէվմէք ,
Եէկեանէ արզոււմ , վէ պաշ հասրէթիմ , ճէնա էտէրիմ փէք ,
Ամմա եինէ տէ պէնտէ «պէն» իմ վար , ա'ն , նէ'յլէյէյիմ ,
Պու ճիւնատրմտա լազըմ քի նէր ան Սանա կէլէյիմ ,
«Վագասա րու՛ն չաղըր , ամմա թէն զաիֆ :»

Ֆանի արզուլար , ճան կիւվէլէրի , չիւրիւտիւր ճանըմ' ,
Շէրր օզլարըլա մէճրու՛ն սըր տիլիմ , եարէլի եանըմ ,
Ֆէսատր թիւլիւ քէմիքլէրիմէ սիւրմիւշ վէրէմիմ' ,
Սըրֆ Սէն պիլիբսին տէվա , տէրմանըն' պէնիմ եարէմիմ ,
Անըն իչիւն պէն արզ ը չալըմը սունարմ Սանա ,

Տօգուստուրաւն տէյու շիֆապախշ էլինի պանա ,
 Օ տիւշմէնիմ շէրր քէնափնէ կուվա եափարշ պու թէնտէ ,
 Հէր նէ գատար պէն փաք , գուստուս օլմազ խաթէր իսէմ տէ ,
 «Վազաա բուէ հազրր , ամմա թէն զաիֆ :

Ագիզ Խաչընըն փաք մէնպարնտան իչմէք իսթէրլիմ ,
 Չիւնքի ֆանիտէ օ սրր պէնիմ եէք մէլճամ , սիփէրիմ ,
 Ամմա նէ շարէ , քի Գողգոթանըն կօլու փէք տար սլր ,
 Հէմ պին պիր էնկէլ , խայլի միւշքիլաթ , մանիլէր վար սլր ,
 Հէր տիւշիւշիւմտէ մանգուն օլուրոււմ գան կաշ տէօքէրիմ ,
 Գալպ թարլաարնտան մուզիրր տէլիճէ . տիքէն սէօքէրիմ ,
 Եինէ տէ օրտան օ ֆէնա խուլլար հէփ կէշմէմիշ տիր ,
 Սանա կէլիրիմ , Սէն փաքլէ անը , ճիւմէլէյէ գատիր ,
 «Վազաա բուէ հազրր , ամմա թէն զաիֆ :»

Արթըգ պու սէֆիլ էօմրտէ Սանա կէլիրիմ , Յիսուս ,
 Սէն գապուլ էյլէ տուալարըմը , նիյազըմ՝ մախսուս ,
 Հէմ պախշ էթ պանա եէնի մուհապպէթ , եէնի ճէսարէթ ,
 Քի շէրր օզլարը էյլէմէսինլէր պանա խապէթ ,
 Փաթիհ օլայըմ Սէնին սայէնտէ , վէ էնճամ Սէնտէն
 «Աֆէրին» տէյու սիթայիշինի , մէտոնի՝ իշխտէմ .
 Պու հաարէթլէրին՝ Սէն իհան էյլէ աճիզ գուլունա ,
 Չիւնքի Սէն ալեհան վէ աշինասըն հէր անվալընա :
 «Վազաա բուէ հազրր , ամմա թէն զաիֆ :»

1903 . Թարսուս

ԹԷՍԼԻՄԻՅԷԹ Ի ՔԻԻԼԼԻՅԷ

ՀԱՊԻՊԻՄ Յիսուս , 'կէր կէօնլիւն իսէ
 Պիր իպրէթ էթմէք պէնի հէր քէսէ ,
 Թազսիրաթըմը նէշը էթ ալէմէ ,
 Մազհար գըլ պէնի պին պիր էլէմէ .
 Չաիֆ իմանըմ՝ իշիթսին հէր քէս ,
 Պիլսին նէֆափէսէնտ օլմազ պօշ հէվէս :
 Սաթհը պահրտան Պետրոս կիպի պէն

Նօզսան իմանլէ Սանա կէլիր'քէն ,
Էմված ը տէրեա պրա'գ պէնի եռւթսուն ,
Սայթ եէտ ի փաքըն էլիմտէն թութսուն :

Թապիպի'մ Յիսուս , պանա տա ալէմ
Օլսուն իսթէրսէն քէօշէ ի էլէմ ,
Եարա , պէրէլի պիր Լազար օլսամ ,
Տիւնեատա կէզէր պիր մէղար օլսամ ,
Սայթ քէլպլէր օլսա տօսիլարըմ պէնիմ ,
Էյուկպի էմրազ վուրսա պէտէնիմ' ,
Խապ ը բահաթտան օլսամ տա հասրէթ ,
Տէրտլէր էլինտէն պուլմասամ նուսրէթ ,
Գօրգմամ , պրա'գ պէնի հէմ ճիւզամ եէսին ,
Սայթ խուպ տիհանըն «Թաթ'իր օլ ,» տէսին :

Շաֆիլ'մ Յիսուս , թէճրիպէ պէնի
Իդֆալաթըյա քէսիր վէ զանի'
Ճէլպ ու ճէզպ էթսին , չէքսին քէնտինէ ,
Սըգը պաղլասըն քէնտի պէնտինէ ,
Վիճտան ազապը բահաթ վէրմէսին ,
Տիլ ի տիվանէմ ֆէրբահ կէօրմէսին ,
Պետրոս կիպի ճիւրմ գալպիմէ չէօքսիւն ,
Կէօզլէրիմ աճը աճը եաշ տէօքսիւն ,
Պրա'գ ՚էր իւմիտ շէօլէսի սէօնսիւն ,
Սայթ խօշ նազարըն իւսթիւմէ տէօնսիւն :

Հայաթը'մ Յիսուս , տիւքէնսէ մէճէլ ,
Սօղուգ սիմայլէ եազլաշսա էճէլ ,
Տօնսա տէրունտէ հայաթ նէֆէսի ,
Միւրդ ի ճան պրազսա ֆանի գաֆէսի ,
Սէվկիւլիւլէրիմ ֆիզան էթսէլէր ,
Սօնրա մէզարըմ' պրազըպ կիթսէլէր ,
Պարիտ մէզարըն մուզլիմ գօյնունա ,

Տէօրթ տէ կիւնն օլսա գօնուլտուղուժա ,
Գօրգամամ , կէչսէմ տէ էօլիւմ տէրէսին' ,
Սալթ ալազլարըն գապրըմա կէլսին :

Խէլասը'մ Յիսուս , գըսմէթ , նասիպիմ ,
Հէր նէ տէ օլսա ընա բազի իմ ,
Գեթսեմանի , Խաչ , Գողգոթա , էօլիւմ ,
Հէր նէ տէ օլսա բազի տիր կէօնլիւմ ,
Սէն պիսուչ՝ օլտուլն պունլարա գաիլ ,
Եա պէն կիւննաճեար վէ շէրիր Ֆաի'լ . . . :
Եօ'գ , եօ'գ , սէզա տըր հէր նէ տէ չէքսէմ ,
Գան տամլալարտան կէօզ եաչը տէօքսէմ ,
Յիսու'ս , աղլաթտըմ իսէ տէ Սէնի ,
Օլ փաք գալպինտէ Սէ'ն սազլա պէնի :

15 Օգոստոս , 1903 Նամբուն

Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Ը Ն Վ Է Լ Ա Տ Է Թ Ի

ՊՁ'Պ շու սապիյէ մէլէք սիմալը ,
Պա գ անասընա նա'սըլ պագըյօր .

Պագտըգճա անըն պաղըրըն' եագըյօր ,
Չիւնքի նամալիւմ տիր իսթիգպալը :

Վալիտէ անը պիսղընա պասմըչ ,
Փէտէր տէ պագար չէչմ'ի չէֆգաթլա ,
Գայըրըր անըճ փէք չօգ տիգգաթլա ,
Կէնճ վալիտէճիք սանլըսըն շաչմըչ :

Պագ շարգտան կէլէն շու իւչ իւլէմա ,
Անա թագտիմէ սունմագտա տըրլար ,

Միւրր ի սաֆի վէ քիւնլիւք , ալթուն վար ,
Պա՛գ , անլէրտէքի շու ինթիրամա :

Եա շու չօպանլա՛ր , չօգ խահիշ իլէ ,
Կէլմիշլէր կէօրմէք իւզրէ մասուսու ,
Պունլար նասլն էն սէֆիլի , տունու ,
Նէ՞ իշլէրի վար պու սօղուշ իլէ :

Շու մէլէքլէրին ճիւմհուրրնա պա՛գ ,
Պու նէ՞ շատմանի , պու նէ՞ մէսէրրէթ ,
Նաղմէսազ տրրլար աշղլը , փիւրղայրէթ ,
Սահէ ի սէմա միւնէվլէր , փարլազ :

Զաթէն շու սօղան նէճմ ի թապտար տա
Խարիզ իւլատէ պիր էմարէ տիր ,
Աճէպ տէրքինէ քիմլէ՛ր միւզթէտիր ,
Ազըլ էրէ՛ր մի պու թէպտիլաթա :

Աճէպա նէ՞ վար պու քիւնլիւք քէօյտէ ,
Նէ՞ վար Բեթլէ՛նէմ օվալարընտա ,
Նէ՞ վար շու եէմլիք ճիվարլարընտա ,
Նէ՞ մանա վէրսէք իշպու հիքմէթէ :

Մէսրու՛ր օլ , տիւնեա , չիւն՝ սօղտու Յիսուս ,
Պու՛ Իսրայէլին Խէլասքեարը տրր ,
Պէյթ ի Եագուպըն իֆթիխարը տրր ,
Պու եէվմի ազիզ քէնտինէ մախսուս :
25 Դեկտ . 1909 , Իսթանպօլ

ԶԵՄՉԵՄԱԹ Ը ՀՈՒՐՐԻՅԵԹ

ԻՒՊԱՐԱԹ Ը ՀՈՒՐՐԻՅԵԹ

Թ Ա եղելտէն ճէմի ճիւղն իւմման ը հէրճուճէրճտէ
 Ինթիզամարզ վէ չէքլսիզ օլմագտա իքէն խապիտէ ,
 Օլ իւմմանլար իւզէրինտէ Բուհուլլա՛ն հարէքէթլէ՛
 Նուր տիւննտան քէլամըլլէ պէնի տէ վար էլլէտի :

«Մէլաիքէ աղուչլարը պէնիմ իչիւն մէնտ օլտու ,
 Խուպ ճէննէթին կիւլխաթանը հուզուրում իլէ տօլտու ,
 Պէնսիզ ալէմ գան աղլատր , ճիւղն սարարրպ սօլտու ,
 Պէնիմ իլէ հէմ ճէննէթի բուչէն , փայտար էլլէտի :

«Թա օլ զէմանտան նամրմա «Հուրրիյէթ» օլտու իթլազ ,
 Թա օլ զէմանտան լութֆ էթտի պանա Գատիր ի Մութլազ ,
 Թա օլ զէմանտան պանա պուղզ՝ օլուր սէպէպ ի հէլաք ,
 Սատտէթ ի զէմինիյէ պէնի մէտար էլլէտի :

«Չօզ միլլէթլէր պէօյիւթտիւմ պէն , ազվամ էթտիմ փերվէրաէ ,
 Ասարրմը հէր քէս պիլիր , մէտի էտերլէր հէր եերտէ ,
 Հէփ էսիրլէր պէնտէ ապատ , պէն մէրնէմ իմ հէր տէրտէ ,
 Խիւտա էմրի պէնիմ իլէ միւքլէր իմար էլլէտի :

«Գատիմ միլլէ վէ գապտիլ պանա հասրէթ չէքտիլէր ,
 Պէնիմ իչիւն ճէնկ էթտիլէր , էմէք , դայրէթ չէքտիլէր ,
 Կեան տիւլտիւլէր , կեան մուվաֆֆազ , զէվզի նուարէթ չէք-
 տիլէր .

Եէտ ի Խալիզ պէնիմլէ չօզ հիքմէթ իզնար էլլէտի :

«Ը՛յ զԵՎԱԿԱՆՆ ԿԷՆ Ի ատէմ, պէ՛նսիզ հային փերիչան, Զիւնքի սէնի պէրպատ էտէր հէր սահիպի հրքս ու շան, Պէ՛նտէ անճագ մէյտան պուլուր, եարըշտա հէր պիր գօշան, Անըն իչիւն տէ վիւսլէթի Խալիզ տիւշվար էյլէտի :

«Պէ՛ն կէլիրսէմ միւլք շէնլէնիր, հէր քէօշէ փայտար օլուր, Փէրիչանի խիթամ պուլուր, ֆուգարա մալտար օլուր, Հէր վէսախիթ ի թէգատտիւմ րէֆանա մէտար օլուր, Պէ՛նի սէլամէթ սաֆընա հատի, փիշտար էյլէտի :

«Կիրեան կէօզլէր պէնիմ իլէ տէօքմէզ սիրիշք ի քէսէր, Զիւնքի պէնտէ խիթամ պուլուր ճէմի անվալը պէտթէր, Պու- էլլէրիմ գոււաֆայա հէր հալ, մահալտա եէթէր, Թանկըր պէնի սիւֆէլայա մէլճա իշար էյլէտի :

«Պէ՛ն գըրարըմ էսարէթին յասլը զէնճիրլէրինի, Պէ՛ն աշարըմ Պասթիլլէրի խարապ իլէ եէրինի, Վէ նուրըմա չըգարրը իմ ճիւմլէ էսիրլէրինի, Պէ՛նիմ իլէ մահպուսլարա նուսրէթ իզհար էյլէտի :

«Պէ՛նիմ իլէ հէմ մէնֆալար, միւսաֆիրլէրին՝ եօլար, Պէ՛նիմ իլէ հէփ աշըլըր պիւթիւն գափանմըշ եօլար, Պէ՛նիմ իլէ հէմ ուզանըր հէր պիր գըրըմըշ գօլար, Պու խըտմէթէ պէնի Խիւտա մահա իճպար էյլէտի :

«Պէ՛ն աշարըմ տիհանլարը հէրքէս սէրպէսթճէ սէօլէր, Արգուլարըն՝ իճրա էտէր խթէտիյինի էյլէր, Վէ ֆալէմլէր մէյտան պուլուր, կեան աճըտըր, կեան էյլէր, Պէ՛նիմ իլէ մուհասէնաթ փէք ինթիշար էյլէտի :

Պէ՛ն գըրարըմ ատալէթին ատուսընըն տիշլէրին՝, Թար ու մար էտէր, տաղըթըրըմ հազգսըզըղըն իշլէրին՝, Քէնտիսինէ տէօնտէրիրիմ պէօյիւք, պէօյիւք սէօզլէրին՝, Անըն իչիւն Ալլահ պէնի փէք զօրավէր էյլէտի :

Տահա եհնի կելտիմ հէմանս պու Օսմանլը միլքինէ ,
Վէ վագըրֆի իմ հէր անվալըն արըրընա , իլքինէ ,
Պուրասընը սօգաճաղըմ հուրը տիյարլար սիլքինէ ,
Պու էսէրիմ հէփ ճիւանտա պէնի նամտար էյլէտի :

«Պէն պու միլքին հէփ միւնէվվէր էվլատարըն՝ սէվէրիմ ,
Պէն անլէրէ հէր պար հատի , հէմ մուհաֆըզ , սիրփէր իմ ,
Վէ ֆէտաքեար էվլատարա հէր զէմանս սէնավէր իմ ,
Զիւնքի միլքտէ պիր իւմիտլի իշ իպթիտար էյլէտի :

«Օսմանլըլար պէնիմ իլէ իլ էլ էպէտ գաիմ տիր ,
Օսմանլըլըզ պէնիմ իլէ իլ էլ էպէտ տաիմ տիր ,
Պէնի տիսթուրը ր ամէլթուլթան հէր պիր վագըրթ ալիմ տիր ,
Զիրա ագիլ միլէլ պէնի հէփ իիսթիյար էյլէտի :

«Ամմա պէնի կէօնէնմէքտէ աճիզ օլան պիր միլլէթ ,
Պիլմէլլի քի քէնտինէ իմ սէպէպի մէվթ պիր իլլէթ ,
Ճատտէլէրիմ քէնտի իչիւն օլուր րա՛ն ը մէղէլլէթ ,
Զիւն՝ ճիւնէլա պէնի քէնտի միլքինէ ար էյլէտի :

Հէր քէս պէնտէ հազզ , նահազզը էօյրէնմէսի կերէք տիր ,
Հազզ սէվիլիր , ամմա նահազզ օլուհաճազ տրը թէքտիր ,
Զիրա եէտ ի հուրրիյէթ հէր զէմանս պուհա միւզթէտիր ,
Իպրէթ ալանս սըհէթինի քէնտի իգրար էյլէտի :

«Օսմանլըլա՛ր , գըյմէթիմի թագտիր էթմէք շանընըզ ,
Պէնիմ իլէ շէն օլաճազ միլքլինիզ , վաթանընըզ ,
Վէ սէլամէթ պուլուր նամուս , ըրզ , շէրէֆ վէ ճանընըզ ,
Ալլահ պէնի սիզին իչիւն թէքրարէն վար էյլէտի :

Ույանընըզ , կէնճ արսլանլար , պէն հուրրիյէթ սիզլերէ ,
Զէնկին , ֆագիր , ալիմ , ճահիլ , նամտար , քիմսէսիզլերէ ,
Սօն մէլճա իմ , սօն պիր իւմիտ , սօն պիր տէվա , սօն շարէ ,
Բապպըմ պէնի սիզին իլէ փէք պաիսթիյար էյլէտի :

«Օսմալըլա՛ր , հէփ միւթթէհիտ պէնի թագպիլ էտինիզ ,
Պէնիմ իլէ իթթիհաթտա սարսըմազ գուվվէթինիզ ,
Պէ՛ն իմ սիզին տէ համինիզ , ըհպէրինիզ , հատինիզ :»

Պու սէօզլէրլէ խուպ հուրրիյէթ իսթամը քէլամ էյլէտի :
Իմտի պիզ տէ , վաթա՛նտաշլար , կէլինիզ հէփ եէքէպանս ,
Հուրրիյէթին Ալլահընա օլալըմ հէփ տուախանս :

Պինլէր հաշա , է՛յ հուրրիյէթ , է՛յ սէն պանի ի վաթան ,
Զիրա լաթիֆ թէպէսսիւմիւն միլքի փայտար էյլէտի :

ԷՅ ՎԱԹԱՆ Ը ԱԳՏԷՍ

«My country 'tis of thee» Ինկիլիզնե Գաղմեհե
ագաս քերհիսհ.— Մագամ America

ԷՅ վաթան ը ագտէս ,
Սէնտէ հուրր աբր հէր քէս ,
Պինլէր հաշա :

Շէհուլէրէ մէղար ,
Միլլէթէ իֆթիխար ,
Հուրրիյէթտէ փայտար ,
Պինլէր հաշա :

Էյ վաթան ը նամտար ,
Շանըմըզ սըն հէր պար ,
Պինլէր հաշա :

Հէր պիր թաշն ազիզ ,
Ապ ու հավան լէզիզ ,
Մէտն ու սէնան ճաիզ ,
Պինլէր հաշա :

Էսէն պատ ը նուշին
Հուրրիյէթ նէշր էթսին ,
Պինլէր հաշա :

Սէնտէ ճիւմլէ ինսան
Տէսինլէր եէքզէպան ,
Փայտար օլ էյ վաթան
Պինլէր հաշա :

Մէնպա ը հուրրիյէթ ,
Բապպ ը միլք ու միլլէթ ,
Համտլար Սանա ,
Վաթանը Սէն տաիթ
Սէլամէթտէ գաիթ
Էթ , Ես Բապպ ը քէրիթ ,
Համտ նամրնա :

Հոկտ . 1908 , Թարսուս

ՔԻՒՇԱՏ Ը ՄԷՃԼԻՍ Ի ՄԷՊԱԻՍԱՆ ՁԻՔԻՒՆԷ

ՈՒՅԱՆ, ույա՛ն, միւժտէ սանա, վաթան ը ազիզ, ույան
Խուրչիտ ի շան կիւլկիւն նուրլէ, աֆաղընտա նիւմանան,
Աւազէ ի մէսէրէթլէ փիւրխէնտէ օլտու հէր եան,
ԵտՎմ ի բուշէն միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Կէշտի լէյլ ի խթիպատարն զուլմ ու ճէվրի, տէնչէթի,
Եննի գուլվէթ ի իթթիհատ գուշաթտը պու միլլէթի,
Տէֆ էթաթ ք գարա աղրազը, պիթիրտիք մէզէլլէթի,
ԵտՎմ ի փայտար միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Վալիտէ ի փիւրմէվէտտէթ, էյ վաթան ը վալաշան,
Ձաիլ օլտու արթըզ պիւթիւն աֆաղընտա սոլաշան
Գարա պուլուլթլար գաթարը, հէր պիր քէօշէն նուրէֆշան,
ԵտՎմ ի միւնիր միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Մաղտուր միլլէթ, պիթտի արթըզ, քեսսէ ի սիրիշք սոլտու,
Էթտիյին ճէնտլէր, հիմմէթլէր հէփաի եէրինի պուլտու,
Գիթապ ը գատէրտէն արթըզ սահֆէ ի էքտար սոլտու,
ԵտՎմ ի ֆէրրահ, միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Էվլատարըն մէնֆալարտա ա՛ն ու էնիյն էթմէզլէր,
Տէրեալարըն գաարընտա խապ ը մէվթի եաթմազլար,
Արթըզ հուրրիէթ նամընա ալ գանլարա պաթմազլար,
ԵտՎմ ի լաթիֆ, միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Ա՛հ, մազինին էյ խօնալուտ խաթըրաթը, կէչինիզ,
Միսլ ի ճէննէթ միւքիմիզտէն ուզազլարա գաշընըզ,
Էյ պու կիւնիւ պէքլէյէնլէր, կէօզլէրինիզ՝ աշընըզ,
ԵտՎմ ի խուպնամ, միւքիմիզէ սէֆա կէլտին, խօշ կէլտին :

Պի՛ն շիւքրէր էտէլիմ հէփ օ Ալլան ք թաալայա ,
Էնճամ հագգը թէճլիլ էթտի , թէրֆի էթտի պալայա ,
Հէփ առա ք առալէթի ուղրատարագ պէլայա ,
Եճվմ ի ագտէս , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Ուլանընըզ , Օսմանլըլար , պու էյամը միւճիդէ ,
Պագը՛ն , մաղտուր ֆէրան պուլմուշ , գուվվէթ կէլմիշ աճիդէ
Հէր թարաֆտան շաշըյօրլար հայրէթ էտէրէք պիղէ ,
Եճվմի անսէն , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Պու կիւն Գանուկն ք էսասի ահքեամըն՝ էթտի սյան ,
Պու կիւն քիւշատ օլուկնմագտա տրը Մէճլիս ի Մէպուսան
Իշպու կիւնիւ թազիմ էթմէք , թէզքեար էթմէք փէք շայան
Եճվմ ի ազիզ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Օսմանլըլար , ալգըշայըն , պու կիւն եճվմի ազիմ տիր ,
Գարտաշ օլուպ հէփ էլ էլէ վէրմէմիզ չօգ լազըմ տրը ,
Ի՛նանընը՛զ , հալ ք հագըր վէ միւսթագպէլ պիղիմ տիր ,
Եճվմ ի ազիմ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Եաշասըն հէփ գահրամանլար , շէճի էվլատը վաթան ,
Բանմէթ օլտուկն օլ ճանլարա շիմտի թօփրագտա եաթան ,
Զիրա ազիզ գանլարըյա պու միլք օլտու ապատան ,
Եճվմ ի շէրէֆ , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Եաշասըն հէմ ասքէրիմիզ , չօգ եաշասըն օրտուճուզ ,
Պէօյլէ օրտուճուզ օլտուզճա հիշ օլու՛ր մու տէրտիմիզ ,
Պու վաթանըն շանը իչիւն ասքէր տիր հէր ֆէրտիմիզ ,
Եճվմ ի զաֆէր , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին , խօշ կէլտին :

Մէպուսանըմըզ եաշասըն , չիւնքի անլէր շանըմըզ ,
Անլէր իլէ իֆլան , իալան օլանագ վաթանըմըզ ,
Լազըմ կէլսէ անլէր իչիւն աէօքիւլիւն ալ գանըմըզ ,
Եճվմ ի ֆէլան , միլքիմիդէ սէֆա կէլտին խօշ կէլտին .

17 Դեկտ . 1908 , Թարսուս

ՊԻՐ ՔԻՒՉԻՒՔ ԳՐՉՏԱՆ

ԳՈՒՇՃՐԴԱԶԱ ԽԻԹԱՊԷՆ

Ե՞ զուշճրղազ, կէ՛լ, ուշուշմա,
 Տէրէ, թէփէ, տաղլար աշմա,
 Միւշքիւաթա կէ՛լ սաթաշմա,
 Եազրդ սանա, է՛յ գուշճրղազ :

Կէ՛լ, պագ, էշճար հէփ չրպլանմը,
 Գարլէ էթրաֆ հէփ գափլանմը,
 Հէր քէս էվինէ թօփլանմը,
 Սէֆիլ օլուրսըն գուշճրղազ,

Պագ, նէ՛ կիւզէլ սիր շու գաֆէս,
 Պէշնիյօր ծոու հէր քէս,
 Կէ՛լ, կիրմէյէ էյլէ հավէս,
 Սէօզիւմ տինլէ, կէլ, գուշճրղազ :

Պէն սէնի չօզ գայրըրըմ,
 Սըճաճրդ եէր այրըրըմ,
 Տանէլէրլէ տօյուրուրում,
 Բահաթ օլուրսըն, գուշճրղազ :

Սէն հէր սապան էրքէն, էրքէն,
 Ճիվիլ, ճիվիլ էօթիւշիւր՝ քէն,
 Սանա բէֆիգ օլուր իմ պէն,
 Խօշ օլմա՞զ մը, է՛յ գուշճրղազ :

Գաշտը, կիթտի քիւշիւք հայլազ,
 Սանըրսըն քի սէօզիւմ տույմազ.
 Թէքլիֆիմ հիշ պիր շէյ սայմազ,
 Վա՛յ, սէօզ տույմազ սէն գուշճրղազ :

Ամմա պիլտիմ, պիլտիմ, սէն սէ
 Հուրրիյէթէ սին տիլտատէ,
 Հուրր ուշուշմազ վար՝ քէն էլտէ՛
 Գաֆէս սէվմէզսին, գուշճրղազ . . . :

15 Փետր . 1909, Իսթանպուլ

ԿԻԼԻԿԻԱ ՖԻՂԱՆԼԱՐԸ

ՇԷՀԻՏԼԵՐ ԶԻՔՐԻՆԷ

ԷՅ շէհիտ ճանլար , տէրտլի տիր տիլիմ ,
Եսալը գալէմիմ՝ թուլթմայօր էլիմ ,
Զիքրինիգէ նէ՛ էտէլիմ թասթիր ,
Գանընըզ՝ նա՛սըլ էտէլիմ թագտիր .
Նուրտա եաթընըզ է՛յ շէհիտ ճանլար ,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն միլլէթ գան աղլար :

Շէհի՛տ պապալար , ա՛ն , նի՛չիւն պէօլէ ,
Ախրէթ հօլունա նի՛չիւն աճէլէ ,
Ունուլթտընըզ մը քի պիղ էվլատար ,
Պէքլէյօր իտիք սիզտէն չօզ վատար ,
Ամմա կիթտինիզ շէհի՛տ պապալար ,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն , միլլէթ գան աղլար :

Շէհի՛տ անալար , սըճագ պաղըրընըզ ,
Եուվամըզ իտի , գիրա եալընըզ
Տէրտլի տիւնեանըն թէ՛լիքէլէրի
Օրայա եէթիչէմէզլէր իտի .
Շիմտի էօքսիւզ իզ , շէհիտ անալար ,
Սիզլէր իչիւն ա՛ն , միլլէթ գան աղլար :

Շէհի՛տ գարտաշլար , սիզ հէփ փիւրղայրէթ ,
Հիմմէթինիգէ էտէր՝տիք հայրէթ ,
Գուվլէթլի քօլլար արթըզ գըրըտը ,
Եօրուլմագ տիզլէր արթըզ հօրուլտու .

Իշխնիզ գալար , շէհի'տ գարտաշար ,
Սիզլէր իչիւն ա'ն , միլլէթ գան աղլար :

Շէհի'տ պաճըլար , թաթլը իտինիզ ,
Հիչ ունուարլմագ լէթաֆէթինիզ ,
Էթրաֆըմըզտա մէլէք , մուհաֆըզ
Կիպի գանատլար չըրփար ըտընըզ .
Սիզ տէ կիթտինիզ շէհի'տ պաճըլար ,
Սիզլէր իչիւն ա'ն , միլլէթ գան աղլար :

Սիզ էյ բուհպանլար , սիզ էյ չօպանլար ,
Էյ համիյէթլի , դայրէթլի ճանլար ,
Էյ մուալլիմլէր , սիզ էյ միւմինլէր ,
Իպրէթլէրինիզ հէր զէման սէօյլէր .
Թանկըլ էճըրինիզ վէրսին , էյ ճանլար ,
Ճիւմլէնիզ իչիւն միլլէթ գան աղլար :

Ախ , շէհիտ ճանլար , տէրտլի տիր տիլիմ ,
Եասլը գալէմիմ թութմայօր էլիմ ,
Զիքրինիզէ հէր նէ հազսամ աղ տըր ,
Սիզէ իմթիսալ պիր իմթիյազ տըր .
Նուրտա հաթընըզ , էյ շէհիտ ճանլար
Միլլէթ տէ սիզլէր իչիւն գան աղլար :

2 Սեպտ . 1909 Լարնագա (Գըպըրս)

ՆԱԼԷ Ի ՎԱԹԱՆ

ՊԱՆԱ «Գանլը կաշ տէ'օքմէ» տէյօրլար ,
Արզ էտէմ տէրտիմ , ճանլիմ էվլատլար ,
Գիր զէման մէնֆուր իսթիպտատ պէնի

Ճինայաթըյլա զատտար վէ տէնի՝
Մէֆթուր էյլէտի, մահգուն էյլէտի,
Եալան վատարլէ կէճնլիւմ էյլէտի,
Էվլատարըմա թէատտի էթտի .
Մէնֆա, մահպէստէ էգտի, թիւքէթտի .
Տէրեա անլէրին քէֆինի օլտու ,
Ագան գանլարտան ըմագլար տօլտու ,
Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՞ր աղլամազ ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամազ :

Ամմա պիր թագըմ շէճի արսլանլար ,
Վէ վաթանփէրվէր զայրէթլի ճանլար ,
Պագու ի ճէհտի սըղայընճա պիր՝
Տէվրիտի ճիւմլէ խըյանէթ , թէտպիր .
Տիւշտիւ իսթիպատաւ , ուֆուգ աչըլտը .
Նուր ը հուրրիյէթ պիրտէն սաչըլտը .
Գալպիւմ պաղըրըմտա զալէեան էթտի .
Պիր սէյլ ի սիրուր հէմ թուղեան էթտի .
Ամմա նէյլէյիւմ թէքրար իսթիպատաւ
Պիր պաշ կէօսթէրիպ էյլէտի պէրպատ .
Պէօյլէ աճըյա քիմլէ՞ր աղլամազ ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամազ :

Շիմտի շու սինէմ պիր հարպ մէյտանը ,
Էվլատ գանըյլէ ալրէնկ հէր եանը ,
Գօնշու գօնշույու վուրտու , էօլտիւրտիւ ,
Լաշէլէր տէրէ , թէփէ տօլտուրտու ,
Շէհրլէր , քէօյլէր եանտը , քիւլ օլտու ,
Շէն կիւլիսթանլար սարարտը , սօլտու .
Պաղլար , պաղչէլէր հէփ խարապ օլտու ,
Ճէսիւմ պինալար քիւլ , թիւրապ օլտու ,
Պիւթիւն կիլիկիւմ պիր պէօյիւք մէզար ,
Քիմսէ հալինէ էյլէմէզ նազար .

Պէտլէ անըյա քիմլէ՞ր աղլամազ ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամազ :

Եթմէ՞զ մի արթըզ , սէֆիլ էվլատլար ,
Էթտիյին՝ պիւմէզ ճահիլ էվլատլար ,
Պիւմէ՞զ մի սինիզ քի Անա-Վաթան .
Էվլատլարըյլա տըր շէն , ապատան .
Զօզ վաթանփէրվէր տիհանլարտան պէն
Րէնա ու նիյազ էթտիմ էքիտէն .
Ամմա տինլէմէք իսթէմէզսինիզ ,
Պէնի մահվ էթմէ՞ք մի հէվէսինիզ .
Արթըզ պու տէրտլէր եթէր , էլաման ,
Եարէլէրիմէ քիմ օլուր տէրման .
Պէտլէ անըյա քիմլէ՞ր աղլամազ ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամազ :

Թէ՞զ , ատալէթէ հիմմէթ էտինիզ ,
Օնունլա գաիմ հէր գուվվէթինիզ ,
Մուսավաթտան հիշ էթմէյին նիքիւլ ,
Հուրրիյէթտէ եօզ տըր , ազատ եա գուլ .
Սախթէ ուխուվվէթ պէլա կէթիրիր ,
Քիզպ շիշէքլէնիր , նիզա եթիրիր ,
Հէյվահ , էվլատլար , եազլ՞զ տըր պանա ,
Պաղըրմ գավրուլտու , ախ , եանա , եանա :
Իթթիհատ էտին , պու տըր սօն չարէ ,
Օնունլա շիֆա պուլուր հէր եարէ .
Իշթէ օ զէման վաթան աղլամազ . . . ,
Սիյահլար կիյիպ գարա պաղլամազ :

3 Սեպտ . 1909 Լարնագա (Գրպըրս)

ՄԷՐՍԻԷ Ի ԿԻԼԻԿԻԱ

(«Այգուն, այգուն իմ խցկին մօս» երգին մագամբ իլէ քերէննիւմ
էսիլմէք իշիւն քերթիպ օլունմուք սր)

ԿԻԼԻԿԻԱ պիր կէնիշ մէզար ,
Շէն շէնրլէր խարապէզար ,
Հէր թարաֆտա վար ահուղար ,
Կիլիկիան , Կիլիկիան Կիլիկիան :
Կէշտի գատիմ նամ ու շանը ,
Դանլէ միւլէմմա հէր եանը ,
Արշա չըգոյօր էֆզանը ,
Կիլիկիան , Կիլիկիան , Կիլիկիան :

Ահ , պու նա՛սըլ գարա գատեր ,
Վա՛ր մը պիր հալ պուռնտան պէտթէր ,
Իլահի , ահ , արթըգ եէթէր ,
Կիլիկիան , Կիլիկիան Կիլիկիան :
Սաղալը՛ր մը ՚իշ պու եարէ ,
Պուռնա վա՛ր մը տէվա , չարէ ,
Բապպըմ սանա գուզվէթ վերէ
Կիլիկիան , Կիլիկիան , Կիլիկիան :

Եէթէր արթըգ Բապպըլ բահման ,
Սալթ Սէնտէ վար պուռնա տէրման ,
Պիմէճալ տրր , եէթէր աման ,
Կիլիկիան , Կիլիկիան , Կիլիկիան :
Քէ՛ս , է՛յ պիւլպիւլ սէն տէ սէսին ,
Էֆզանրնլա հազին , հազին
Եէթէր եիւրէյիմ՝ տէլէսին
Կիլիկիան , Կիլիկիան , Կիլիկիան :

13 Մարտ , 1910 Իսթանպուլ

ԿԻՒԿԻԱՅԱ ՊԱՀԱՐ ԿԵԼՄԻՇ

ԿԻՒԿԻԱՅԱ պահար կելմիշ ,
 Հէփ եէշերմիշ տաղլար , թաշլար ,
 Ամմա նի՛ջիւն նէշէ սէօնմիւշ ,
 Մանգուն տրը հէփ վաթանտաշլար :
 —Չիւնքի խային էլլէր պիր կիւն ,
 Խարապ էթտի անը թէքմիլ ,
 Շէն շէհրլէր , քէօյլէր պիււթիւն
 Քիւլ օլտուլար վէ սէր սէֆիլ :

Կիլիկիայա պահար կելմիշ ,
 Աշըմըշլար հէփ չիշէքլէր ,
 Ամմա նի՛ջիւն ալրէնկ կիյմիշ
 Հէփ օ կիւլլէր վէ սիւնպիւլլէր :
 —Չիւնքի չէհիտ եիյիսլէրին
 Գանլարըլա սուլանտըլար ,
 Վէ անլէրին մէզար եէրին՝
 Անճագ օնլար էտէր իշար :

Կիլիկիայա պահար կելմիշ ,
 Սիւան , ճիւան , հէփ ըրմագլար ,
 Նի՛ջիւն էօյլէ հէփ եիւքսէլմիշ
 Հազին , հազին ազըյօրլար :
 —Չիւնքի գարտաշ լաշէլէրի
 Տօլտուրտուլար սուլարընը
 Պահը ը Սէֆիտ մէզար կիպի ,
 Թագտիմ էթտի գաարընը :

Կիլիկիայա պահար կելմիշ ,
 Էօթիւշիւյօր հէփ պիււպիւլլէր ,
 Աճէպ նէ՞ վար , ահ , նէ՞ օլմուշ .
 Նի՛ջիւն գըրըգ տրը կէօնիւլլէր :
 —Չիւն օ պիււպիւլլէր տէ պիււր

Յաճիա ի միւսէլլէմի ,
Էօթիււլլէրի փէք տէրտլի տիր ,
Սուզան էտիյօր ալէմի :

Կիրիկիայա կէլսին պահար ,
Վէ շէնլէնսին վիրանէլէր ,
Կէլսին կիճէ , կէլսին սահար ,
Տէրտլի տիլլէր իւմիտ տիլլէր . . . :
Է՛յ Կիրիկիա , ազիզ վաթսն ,
Քիւլլէրինտէն գըյամ էյլէ ,
Թէքըրար շէնլէն , օլ ապատան ,
Պահար կէլսին կիւլէ , կիւլէ :
15 Մարտ , 1910 Իսթանպօլ

ԿԻՐԻԿԻԱԼԸ ԷՕԲՍԻԻՉ ՉՕՃՈՒՂՐՆ ՆԱԼԷՍԻ

Պէ՛ք տէ անա պաղըրնտա մէսուտ խոիմ ազ էվվէլ ,
Պին նէվազիչ , թագպիլէ մազհար խոիմ , նէ կիւզէլ ,
Պէն տէ քէյֆլի հէմ պիզայտ օյնար խոիմ փիւրխէնտէ ,
Քէտէր նէ՞ տիր պիւմէզ'տիմ , խիւրրէմ խոիմ , ա՛հ , պէն տէ :

Անաճըղըմ պէնի տէ պասար խոի պաղըրնա
Պապաճըղըմ պէնի տէ կէզտիրիբի'տի հէր եանա ,
Էվիմիզտէ դանիմէթ , հէր շէյիմիզ վար խոի ,
Օ հալտէ սէֆիլ օլմազ սայքի փէք տիւլվար խոի :

Ամմա պիր տէ , ա՛հ , պիր կիւն , լանէթ օլտուն օլ կիւնէ ,
Պիր թագըմ դատտար էլլէր հիւճմ իլէ վահչիանէ՛
Էվիմիզի թարուճար էտիպ վիրան էթտիլէր ,
Հէր թարաֆա խարապաթ սաչըպ , գօյուպ կիթտիլէր :

Իշթէ օ կիւնտէն պէրու, 'նէ' վալիտէ, 'նէ' փէտէր,
'նէ' սէվիմի հէմշիրէմ, 'նէ' տէ պէօյիւք պիրատէր,
Ահ, հիչ պիրի գալմատը, սալթ պէն գալարմ քիմսէսիղ,
Պէօյլէ մէթրուք փէրիչան, աճ սէրսէֆիլ վէ աճիղ:

Գըչ տա կէլտի շիտտէթլէ, հէր թարաֆը գար պաստը,
Աճըգտան զէպուՆլանմըչ քէմիքլէրիմի սարստը,
Նօգ եէյէճէք, կիյէճէք, ահ, գալմատը գայրրան,
'նէ' օլաճագ, Նա՛ Բապպի, մէրհամէթ էթ, Նա՛ Բահման:

էյ վալիտէյն պաղըրնտա մէսուա օլան սիննտաշլար,
Ահ ու Ֆիղանլարըմա տայանմազ տաղլար, թաշլար,
Ահ, մէրհամէթ էյլէյին պէն էօքսիւզիւն հալինէ,
Բապպըմ սիզէ եիւզ պին գաթ վէրէճէք պէտէլինէ:

1 Փետր. 1910 Իսթանպօլ

ՊԻՐ ՏՈՒԼ ՎԱԼԻՏԷ (*)
ՔԷՆՏԻ ՊԻՐԻՃԻՅԻՆԷ ԽԻԹԱՊԷՆ

Կէ՛ւ, թաթը գուզում, կէ՛լ, ճիյերփարէմ,
կէ՛լ, պիր պասայըմ սէնի պաղըրմա,
Շէհիա պապան քի ճէլալլէ խիւրրէմ,
Սէնի եատիկետար պըրագտը պանա:

(*) Պու փաշիսէ Քարունա Ամերիգան Գոյեմի ռեհաի Տր. Թոպնա Տ. Բոխարեմին ֆրիսիս ի մեօթրեմեմաի վի վեր. Մայնըր Բօնըրզըն զեվնեմի Մասամ Միչրի Բօնըրզ օր: Մր. Բօնըրզ վի Մր. Մափըր, պու իֆի մեուեր վի ալիմեմապ միսոներչիւր Ասանա զըրալընա Ամերիգան զըզար միֆրեպի-նին ճիփարընա եանկըն սոնեիւրիւր իֆեմ շեհիս օիւշօիւր: Չիւնֆի եանկըն եիւզքոճն էրմեմի վի հմեկաի միւրքեմիերի օթը միֆրեպ պիմասընը քե-սիս կըմեֆեկ իսի:

Օ սէնի անճագ պիր գաչ այ սէվտի ,
Չալիմ էլլէրէ ա՛ն , կիթտի գուրպան ,
Վէ բահաթընա կիրտի էպէտի ,
Պէօյլէ խթէմիչ Օ Բապպը բահման .
Պանա պիր սէնէ էթտի րէֆագաթ ,
Ազիզ իչինտէ տէ պիր օ գատար ,
Պիրտէն օլտու ա՛ն պու միւֆարագաթ ,
Սօղուզ մէզարտա յիմտի օ եաթար :
Սէն , թաթըլը եավրոււմ , պէօյիւ քի սէն տէ ,
Պաշգալար իչիւն խրտմէթ էտէսին ,
Վագֆ էտէմ սէնի ազիզ խրտմէթէ ,
Հէր ան տույասըն վագիֆէ սէսին՝ :
Իչթէ օ զէման պապանա լաիզ
էվլատ օլուր սըն , պանա տա սիրուր .
Լութֆուլլէ սէնի պէօյիւտէ Յալիզ
Վէ էտէ սէնի դայրուր վէ ճէտուր :
Մէթրուք տէյիլիզ , նէ՛ սէն , նէ՛ տէ պէն ,
Էօքսիւզէ , տուլա Ալլահ տըր փէտէր ,
Քիմսէսիզլէրի հիմայէ էտէն ,
Ճիւմլէ տուլարը սիյանէթ էտէր :
Պիր չօզ էրմէնի պածըլար իլէ ,
Իչտիմ պէն տէ պու աճը գատէ՛ի ,
Բապպըմ անլէրին կէօզ եաչըն՝ սիլէ ,
Քէսրէթլէ տէօքէ մէրհամէթինի :
Թաթըլ մէլէյիմ , կէ՛լ , ճիյէրփարէմ ,
Կէ՛լ , պիր պասայըմ սէնի պաղըրմա ,
Շէհիտ պապան քի Բապպըլլա խիւրրէմ՝
Սէնի եատիկեար պրրագտը պանա :
15 Մարտ , 1910 Իսթանպօլ

ԱՆԻ ԵՒ ԱՏԱՆԱ

ԱՅԻ . — Գաաթիմ էյամըն պէն շանըր շէհրի ,
Մամուրիյէթտէ զայէթ էլէրի ,
Շէհրլէր շէհրի խտիմ պէն Անի ,
Պէօյիւք շէհրլէր հէփ պանա սանի :

Ասանա .— Պէն տէ կիւլիւ'տիմ շէն կիլիկիանըն ,
Արթորրր իտիմ շէրէֆ ու շանըն' ,
Գատիմ կիւնլէրիմ պէնիմ տէ յամտար ,
Պէնիմ տէ ասլըմ գատիմ սէն գատար :

Անի .— Մէթին սուրլարըմ վէ գուլլէլէրիմ ,
Իսթի՛քեամաթըմ վէ գալլէլէրիմ ,
Պին պիր քիլիսէ վէ սէրայլարըմ ,
Ջիֆէթիմ իտի , հաշմէթ վէ շանըմ :

Ասանա .— Պէնիմ էպնիյէմ տէ փէք միւքէլլէֆ ,
Մէքթէպ , մապէտլէր իտիլէր շէրէֆ ,
Ջէնկին շարչըար , սէրվէթլէր զանի ,
Կիլիկիայա տա պէն իտիմ Անի :

Անի .— Էվլատլարըմ հէփ ճէսուր , մուհարրիպ ,
Վէ հէփ գըզլարըմ կիւզէլ , տիլֆէրիպ ,
Անլէրլէ էտէր իտիմ իֆթիխար ,
Անլէր տէ պէնիմ իլէ պախթիյար :

Ասանա .— Երլիտ եավրուլար պէն տէ եթիլրտիմ ,
Նատիրէ կիւլլէր պէն տէ պիթիլրտիմ ,
Էվլատլարըմա շէրէֆ իտիմ պէն ,
Օնլար տ' պանա սատըգ քեամիլէն :

Անի .— Ամմա խըյանէթ տէվիրտի պէնի ,
Էպէտէն տիւշտիւ հաշմէթլի Անի ,
Վիրանլէրիմ շանըմա մէզար ,
Արթըգ շէնլէնմէմ , օլտո' մ պիր խարզար :

Ասանա .— Պէն տէ օղրատըմ օ գարա պախթա ,
Թէքէրրիւր էթտի օ այնի խաթա ,
Պէն տէ մէթրուքիմ , պէն տէ փէրիշան ,
Պէնիմ տէ շէշմիմ ա'ն , կիրյէֆէշան :

Անի .— Ամմա սէն մէյուս օլմա , Ապանա ,
Ավֆ էթ օ ճահլ էվլատլարընա ,
Պէնտէն իւմիտ եօզ , ամմա ուխուլվէթ
Ինեա էտէճէք սէնի փիւրգուլվէթ :

14 Ապրիլ 1910 , Իսթանպուլ

ԹՈՒՅՖԵ Ի ՄՈՒՅԻՊՊԱՆԷ

ՏՐ. ՎԷ ՄՐՍ. ՔՐԻՍՏԻՅԷ

Եսպու շիր Թարսուս Ամերիգան գօլեմի ռէխի Տր. Թովմաս Տ. Քրիսթիյէ վէ Մասամբ Բարմէլիթ Պ. Քրիսթիյէ Թիւրքիայը քերիճլերիմին ՉՅիմնի սեմէ ի սեվրիյէսի գիյնէթի միւնատ-պէթիյէ բազսիմ օլունմբ սր։)

ՇՈՒ սահրա ի ալէմէ կէլէն հէր ինսան իյիւն ,
Պիր մազսէտ վար թագիպէ պիր հավէս սուզան իյիւն ,
Եօգ'սա պէնզէր օլուր'տիք պէհապանն խարընա ,
Բի պու կիւն չիլէքլէնիւր եարըն գօնուր ֆուրունա :
Խա'յր , ինսան ալէմտէ պիր մազսէտին խատըմը ,
Մազսէտլէ հէր իլլէրի , հարէքէթի , ատըմը ,
Բէնտին տէ զաթէն Խալիգ պիր մազսէտէ խալգ էթտի ,
Պունճա նէճիպ խասսէլէր քէնտինն իթլագ էթտի :
Իմտի պէզլ ի ճէնտ էտէր հէր քէս պիր մէրամ իյիւն ,
Բիմի քէյֆ ու սաատէթ ֆէլահ ու արամ իյիւն ,
Բիմի քեար ու զազանճ 'չիւն քիմի հրըս ը շան իյիւն ,
Բիմի մէշուր նամ իյիւն , եա ըիւթպէ նշան իյիւն :
Ամմա չիւքրլէր օլսուն քի քէնտի էօմրիւն' հէր քէս
Վէրմէղ սըրֆ թագիպ իյիւն ֆանի մազսէտ , պօշ հէվէս :
Վար տիւննատա նէճիպլէր , ասիլլէր , ֆէտաքեարլար ,
Սէխիլէր , զայրէթ քէշլէր , ճահիտլէր , նէֆսինքեարլար ,
Գան եաշ տէօքէն կէօզլէրի ինսաֆ իլէ սիլէն վար ,
Սէֆիլլէր պիչարէլէր անվալլնտան պիլէն վար ,
Մահունա միւթէսէլլի , մէթրուքլարա հապիպ վար ,
Եարէլլի եիւրէքլէրէ տերտտէն անլար թապիպ վար :
Էօքսիւզլէրին , տուլարըն հագգընը գայրբան վար ,
Չըպլաղըր իլպաս էտէն , աճլարը սոյուրան վար :

Չուլմէթի ի ճէնալէթէ նուր ք իրֆան սաչան վար ,
Ուաֆի էսրար փէրտէսին՝ չազգ էսէրէք աչան վար :
Ճինստաչընը խալահա ուլգուստեն՝ երթիրէն վար ,
Հազգ թարիգտէն սափանը թէզ եօլա կէթիրէն վար :
Ախալազ ք հասանէյի թահսին ու մէտօ էտէն վար ,
Ազրազ ք նէֆասնէյի սուստուրուպ ֆէթհ էտէն վար :
Ֆազիլէթ , սատագաթըն համլուսի , ամլիլ վար ,
Ազիզ միւհր ի իֆֆէթին համուսլու համլիլ վար :
Տինին փաք մէպատիին տիւնեայա նէչր էտէն վար ,
Պու ալա մէգասիտէ էօմրլէր հասր էտէն վար :
Ինճիլին միւժտէսինի չար ճիհէթ ի ճիհանա
Իլան , իչաէ էտէն , տաղըտան հէր տիհանա
Նիչէ տինտար զաթլար վար , նիչէ միւմին ճանլար վար ,
Չէօլտէ նիտա էտէնլէր , սահիպ ի իմանլար վար :
Օ մէլէքիւթուլլահա եօրուլմազ էլլիլէր վար ,
Վէ սէմալի ֆանանա հասրէթքէչ եօլճուլար վար :
Սալթ Յիսուսըն Ուաչըլէ իֆթիխար էտէնլէր վար ,
Սալթ Յիսուսըն իսմիլլէ իլթիհար էտէնլէր վար :
Սէմատա էմրուլլահը իճրայա մէլէքլէր վար ,
Չէմինտէ տէ միւմինլէր ինսանտան մէլէքլէր վար :
Իմտի պու էլթաֆ իչիւն , պուճա իհասնլար իչիւն ,
Ալլահա չիւքր սուճմազ վար պիզ ինսանլար իչիւն :
Չիւնքի Բապպ հասատընա ամէլէ չըգարրօյր ,
Սիօն գրզը մէսրուր տրք , չիւն՝ Մէլիյի վարրօյր :
Շիւքր , պին չիւքր օլտուճ օ Ալլահ ք թաալայա ,
Ավազէ ի մէսէրրէթ չըգարն արչը պալայա :

Իմտի շու եէվմի ճէլիլ , պու Յոքելեան կիւնիւնտէ
Չօզլարլէ հիսսիյաթըմ՝ , թագտիմ էտէյիմ պէն տէ :
Թէչէքքիւր էտէրիզ քի թէրք իլէ ազրան , վաթան
Տէյարըմրզը թէչրիֆ էլլէտինիզ սիզ չօգտան .
Երկիրմի պէչ սէնէլէր երկիրմի պէչ խասս կիւլլէր՝
Կիւզէլճէ թէչքիլ էտէր սիզէ պիր թաճը տիլպէր :
Սիզ մանէվի վալիտէյն նուր իլէ , հիքմէթ իլէ

Չօգլարը պէսլէտինիզ չօգ էմէք, զայրէթ իլէ :
Սազ էլինիզ հէր եէրտէ թալլիմ վէ հիքմէթ սաչտը ,
Սօլունըզ հէր թարաֆա եարտըմ վէ հիլմէթ սաչտը :
էյիճէ անլատունըզ տավէթլինիզ՝ պիլտինիզ ,
Չիւնքի պիր չօգ կէօզլէրտէն կաշլարընը սիլտինիզ :
Ամալը հասէնէնիզ պի հատս ու պիփայան սլըր ,
Թաթլը տիլ խօշ երեզիւնիւզ հէր քէսէ հէփ աչան ալըր :
Իմտի սիզէ նէ՝ թազտիմ էյլէսէք աճէպ ճաիզ ,
Ինթիրամաթըմըզլէ հիմէթչինաս գալպիմիզ՝ ,
Գապուլա լութֆ էյլէյին զիրա հէփ գալպլէր չիւքրան .
Սաատէթինիզ իչիւն տուախանըզ հէմ հէր ան :
Վէ տիլէրիզ Ալլահնան քի սիզլէրի հէր զէման
Լութֆ ու քէրէմլէրիլլէ էյլէսին շազ ու խէնտան :
Վէ էնճամ պու ֆանիլի պըրազըպ կէշէրսէնիզ ,
էօմը ՚իսապըն՝ վէրմէյէ ֆանիտէն կէօշէրսէնիզ ,
«Աֆէրին, էյ սատըզ գուլ» սէօզիւնիւ տույապընըզ ,
Տիրտարը Բապպանիլլէ էպէտէն տօյապընըզ :
Օ մըւմինլէր նասիպի թաճը րուշէն վէ թապտար
Պաշընըզ՝ թէգեին էթսին էպէտիյէթտէ հէր պար :
Իմտի պու կէվմի ազիզ , պու Յորեղեան կիւնիւնտէ ,
Տէյէր քի ուզազ , կազըն ճիւմլէ տօթլար պիրլիքտէ ,
Սիզի թէպրիք էյլէյէ թէմէննիլլէ չօգ կիւնլէր ,
Եաշայըն , չօգ եաշայըն , եաշայըն չօգ սէնէլէր :
Շիւքըր , պին չիւքըր օլտուն Օ Ալլահը Թաալայա ,
Ավապէ ի մէսէրրէթ չըգըն արշը պալայա :
Դեկտ . 1902 Թարսուս

Ի Լ Ք Ն Ի Ք Ե Ա Ն

Պատ. Բհնիաւիկն եֆ. Կայծափաւորն Օր. Բօգա Էօրօղիան
Իյի սոց ը իզօրիսն միւնասուպիթիյի գրասք օրւննը սքր:

ԲԱ եգէլտէն խիւզաթըն սահարընտա օ Խալիզ
Մագասաւարը եօլունտան օլունյօր իքէն սալիք,
Տիւնեանըն նէր մանգարըն՝ պիր սի՛րէ գըլար մալիք,
Հէր քէօչէսի նիւն իլէ փարլար օլտու ալէմին:

Հա՛մէթլի, երճէ տաղլար սէնաիպլէ միւլէպպէս,
Պիր աղամէթ պիր նէյպէթ իլալէ էսինճէ պէս,
Հիւնսիւն միւլայէմէթին՝ թագտիր էթտիլէր նէր քէս,
Հէր քէօչէսի նաչմէթլէ փայտար օլտու ալէմին:

Սէմավի քիւրրէլէրէ տօղունտու նուր փարմաղլէ,
Օ սէօնմէզ գանասիլի էլլէյէրէք իչալէ,
Անըն իչիւն նէր հայաթ նուրա էսէր իմալէ,
Հէր քէօչէսի նուր իլէ բուչէն օլտու ալէմին:

Նաղմէսազ պին պիր գուչլար, գանարեալար, պիւլպիւլէր,
Ճանֆէրան նաղմաթ իլէ ճիվիլտէր, էօթիւչիւրլէր,
Պու թապիի սնէնկտէն պիւթիւն ճիւնն ինիլէր,
Հէր քէօչէսի նաղմաթլէ էօթէր օլտու ալէմին:

Պին պիր չէչիտ չիւքիւֆէ, միւլէվլէն վէ մուսթթար,
Շիւքիւֆէգարլարըմը՝ թէգիինէ նէփ հիսսէտար,
Հէր պիրի պիր սէր էսէր, նէփսի սէ հիւնն մէտար,
Հէր քէօչէսի էլլանլէ բէնկին օլտու ալէմին:

Պէօյլէճէ զաթէն տիւնեա պէօյիւք պիր էտէն իքէն,
Պիր տէ Խալիզ էտէնի թէրթիպ էթտի եէնիտէն,
Անը նէր նէվ հիւնն իլէ թէթվիճ Էտիպ քէմաքէն,
Հէր քէօչէսի պիր ճէննէթ օլմուչ իքէն ալէմին:

Պուռ չէփսի իւզէրինէ պիր նաքիմ օլսուն իչինն ,
Ատէմի խալգ էյլէյիպ էօնիւնէ գօտու պիւթիւն
Տիւնեանըն ղարափայն' , նիւքմիւնիւ գըլըպ միււմքիւն ,
Պէօյլէ թային օլունտու նաքիմի տէ ալէմին :

Պիր նազար գըլտը Պարի Նէր շէյ կիւզէլ վէ ալա ,
Ամմա տէրնալ օղրատը Ֆիքրինտէ պիր մունալա ,
Պիր նօզսան նիսս էյլէտի , տէտի «Աճէպ նէ՛ օլա :»
Հէր քէօշէսի պիր նօզսան իլան էթտի ալէմին :

Պազտը քի օրատա ալէս պիր սէվէն գալպ էքսիք տիր ,
Օնսուզ պիւթիւն խիլգաթը պիմանա վէ պիթէտպիր ,
Պուռ նօզսանը իքմալա մունապպէթ խտի գատիր ,
Պէօյլէճէ թասնի՛նէ լիւզում կէօրտիւ ալէմին :

Պիր նիսս խալգ էյլէմէք Ֆիքրինտէն կէչտի տէրնալ ,
Ամմա մատտէ ի խիլգաթ տիւքէնմիշ՝ տի պէ Նէմ Նալ ,
Անըն իչինն պու իշի պիթիւրմէք օլտու մունալ ,
Տիւշիւնտիւ ճէմ էթմէք Նէր ունսուրունտան ալէմին :

Էթէրտէն ալտը պիր ազ վիճուտին՝ թէշքիլ էթտի ,
Սիւտ պէյազ զանպագլարը էլլէրէ թէպտիլ էթտի ,
Սէնապ ը միւքէվվէմտէն այազլար թէքմիլ էթտի .
Պէօյլէճէ վարա կէլտի նազիւքէսի ալէմին :

Կիւնէչտէն սիմասընը իսթինսալա էթտի Նէման ,
Եէնի գավս ը գուզանտան գաշլարըն՝ միսլ ի քէման ,
Սահարըն կիւլլէրինտէն բուխսարըն գըլտը թէմամ ,
Սէր էսէր ի խիւտա խտի նաքիմէսի ալէմին :

Կէօզլէրինին աթէչին՝ ճէմ էթտի քէվաքիպտէն ,
Տիւլէրինին ինճուսուն՝ թօփլատը ճէվահիրտէն ,
Էլֆազընըն ա՛նէնկին՝ գուշլարտան , պիւլպիւլլէրտէն ,
Հիւսնիւն սէր նիւմունէսի պու մէլէլի ալէմին :

Քէյսու , փէրչէմլէրինի փէրթէվ ի աֆիթապտան ,
Հէմ ճէպնէ ի փաքընը պուլուլթարզ սէմավաթտան

Թէչքիւ էթտի լէպլէրին՝ կիւլլէրտէն , քիրազլարտան ,
Պիգուսուր խալզ օլունտու պու կէլլինի ալէմին :

Մըգնաթըստան պիր աէ գալպ սինէսինէ էտիպ վազ ,
Օսանճընտան էսնէյէն Ատէմէ էթտի խպրազ ,
Տէտի , «Իշթէ բէֆիպէն , սաճէպ էտէր միտին ՚նազզ .»
Պէօյլէ իճրա օլունտու իլք նիքեանը ալէմին :

Շէն օլտու ՚նէի թապիաթ , եանգօ վէրտի կէօք , զէմին ,
Զիւնքի Պալիզ ի ազամ ինսան էթտի քէրէմին՝ ,
Մուհապպէթ նօգսանընը էյլէյէրէք թէէմին՝
Պու հօլտա թէմամ օլտու եէք նօգսանը ալէմին :

Օ անտէն պու կիւնէտէք ՚նէր նէր՝ աէ իքի եիւրէք
Եէքտիկէրին՝ սէվմէյէ էպէտի վատ էտէրէք
Պիրլէչսէլէր՝ կէօրիւնիւր օլ մէրապը միւպարէք .
Պու մուգասատէս մէպտէսի սիր պու կիւ զէլ ալէմին :

Իմտի սիպ աէ էյ տօսթլար , օլ էտէն իպրէթինէ
Իմթիսալլէ օ հօլտան կիթմէքտէ իքէն եինէ՝
Միւլապէմէթ էտինիզ Պալիզին մազսէտինէ .
Քի միւսմըր գըլսըն սիզի Բապպ Ալլանը ալէմին :

Մուհապպէթտէ էպէտէն սիզլէրի գաիմ գըլսըն ,
Սայէսին՝ իւսթիւնիւզտէ ՚նէր զէման տաիմ գըլսըն ,
Տէրտ , կիւնան , թէճարիպտէն սիզլէրի սալիմ գըլսըն ,
Ճէլպլէ իւզէրինիզէ պէրէքէթին՝ ալէմին :

Սամիմի տօսթ ՚նալլնտէ սիզի թէպրիք էտէրիմ ,
Քէմալը սիւրուր իլէ տէրուն ի տիլտէն տէրիմ ,
Նիքեանընը՝ միւպարէք գըլսըն օ Բապպը Քէրիմ ,
Զիւն Օ միւշֆիզ Փէտէրի սիր ճէմի ի ալէմին :

2 Յուլիս 1907 Մարտ

ԻՅԹԻՋԱԶԱԹ Ը ԳԱԼՊԻՅԷ

ՄԻՆՆԷՔ ԷՅԼԷՄԷՍ

ԿԻՒՂԱԿՆՄԻՇԻՄ Օ ԽԼԱՍԱՅԱ՝
ԳՈՒԼԱ ՄԻՆՆԷՔ ԷՅԼԷՄԷՄ ,

Օ արր մէնպա ը աթայա՝
Մալա միննէթ էյլէմէմ :

Շու այագլար վար օլտուզճա՝
Աթա միննէթ էյլէմէմ ,
Իքի էյլէր իյլէտիքճէ ,
Շատա միննէթ էյլէմէմ :

Կէչմէմ մուխաննէթ քէօիրիւսիւն՝ ,
Էլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Պրրագ պէնի սու կէօթիւրսիւն ,
Սէյլէ միննէթ էյլէմէմ :

Քիչիյէ շան նէճիպ եիւրէք՝
Հիւսնէ միննէթ էյլէմէմ ,
Պէն բուհլարա մաշուզ օլտում ,
Ճիսմէ միննէթ էյլէմէմ :

Կէմիմ սաքին տէրեա պուլա ,
Շէլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Լիմանը պիր կէօզիւմ կէօրսէ ,
Շօլա միննէթ էյլէմէմ :

Շու ալէմտէ նասիպիմ տէրա ,
Քէյթէ միննէթ էյլէմէմ ,
Սէօզլէր վար քի շէլիքսէն սէրթ՝
Սէյթէ միննէթ էյլէմէմ :

Տէրունիմանն սիրիչք զայնար ,
Կէօղէ միննէթ էյլէմէմ ,
Թէսէլլիմ եօզ եիւրէք եանար ,
Սէօղէ միննէթ էյլէմէմ :

Ալէմ պէնտէն նէֆրէթ էտէր ,
Եարա միննէթ էյլէմէմ ,
Ճան աթէչիմ տանա պէտթէր ,
Նարա միննէթ էյլէմէմ :

Տէրտ տէրեապընտա դարզապ իմ ,
Կէօղէ միննէթ էյլէմէմ ,
Տէրուննէ պիր պէեապան իմ ,
Չէօղէ միննէթ էյլէմէմ :

Պիւլպիւլ իտիմ սուստո՞մ արթըզ ,
Կիւլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Եանա եանա քէպապ օլաոււմ ,
Գիւլէ միննէթ էյլէմէմ :

Իզթիրապըմ բունըմտա տիր ,
Թէնէ միննէթ էյլէմէմ ,
Հալը հազըր փէք ֆէնա տիր ,
«Տիւն»է միննէթ էյլէմէմ :

Ինֆիալըմ ալէմէ տիր ,
Պախթա միննէթ էյլէմէմ ,
Պէն տէ կէճուլլումնէ պիր շահ իմ ,
Թախթա միննէթ էյլէմէմ :

Պանա նէր տէմ զուլմէթ իքէն՝
Լէյլէ միննէթ էյլէմէմ ,
Աչգ փունարըմ ճուչ էյլէր՝ քէն ,
Մէյլէ միննէթ էյլէմէմ :

Անլար պէնի սերլսօչ էթմիչ ,
Մէյէ միննէթ էյլէմէմ ,
Հէր ան սէսիմ նալէ , նիյազ
«Վայ» ա միննէթ էյլէմէմ :

Ախ, շէնլէնսէ ճան պաղչէսի,
 Պաղա միննէթ էյլէմէմ,
 Տէրրա՛ւանսա ճան քէօչէսի՝
 Տաղա միննէթ էյլէմէմ :

Շու էօմրտէն թատ ալմատրմ,
 Տէրտէ միննէթ էյլէմէմ,
 Ալէմ պանա տէվա օլմազ,
 Տէրտէ միննէթ էյլէմէմ :

Սէրվէթ, սաման կէչիճի տիր,
 Շանա միննէթ էյլէմէմ,
 Իւչ պէշ երլլըզ էօմր իչիւն,
 Ճանա միննէթ էյլէմէմ :

Պիր մէզարլլզ եէրիմ օլսա,
 Միւքէ միննէթ էյլէմէմ,
 Աղլայանրմ տա օլմասա
 Խալզա միննէթ էյլէմէմ :

Խուրչիտ ի ճան թուլու էթսէ,
 Նուրա միննէթ էյլէմէմ,
 Բուճ գանատլար աչը վէրսէ
 «Տուր» ա միննէթ էյլէմէմ :

Իւմիտիմ վար ախրէթ վար տրր,
 էօմրէ միննէթ էյլէմէմ,
 Հէր էօլէնտէն իպրէթ վար տրր,
 էմրէ միննէթ էյլէմէմ :

8 Յուլիս 1900 Ատանա

Պիիւ, Պիիւ, ի թիթԱՊէն,

Նէ՛ տիր պու նալէ, նէ՛ տիր պու ֆիղան եա՛ ճանրմ պիւլպիւլ,
 նէ՛ տիր պու հազին սազթ ը ճանխրրաշ, ա՛հն՝ օլտու սանա,
 Խօշ նաղմաթ ընտան տիլ ի տիվանէմ ճէնանրմ պիւլպիւլ,
 Փիւրխէնտէ իքէն նար ը էքտարրն օղրատը պանա :

Աման, սէն կիպի պիր գուշճըղազա եա՝ ճանրմ պիւլպիւլ,
Պէօյլէճէ կիրեան օլմագ օլո՞ւր մու յիւն գալպին նագիք,
Խօշ էօթիւշիւյլէ եարէլէրիմէ տէրմանրմ պիւլպիւլ,
Եագըգ, սէնի տէ պար ը էլէ՞մ մի էտիյօր թաղեիգ :

Աճէպ քիւշիւճէք եավրուլարնը, եա՝ ճանրմ պիւլպիւլ,
Պիր եէա ի զալիմ զասպ մը էյլէտի, թէք գօտու սէնի,
Վէ էշին կիթտի թէրքլէ եուվանը՝ սէվկիւլիւմ պիւլպիւլ,
Ագեարա կիւլիւնճ, ՚հէտէֆ ի ա՞ր մը ՚հէփ գօտու սէնի :

Եօգ՝սէ պիր խաշին էլ շօլ աշեանէն՝ եա՝ ճանրմ պիւլպիւլ,
Թարումար իլէ եէր ու եուրտոււնտան մահրու՞մ մը էթտի,
Եօգ՝սէ պիր քէսկին պալթա՝ օղրայրպնուր ը աշնըմ պիւլպիւլ,
Եէշիլ ֆիտաննը՝ գըրըպ՝ գալպինի մաղմու՞մ մը էթտի :

Սէօյլէ՛, աճէպա օլ զալիմ ալճը եա՝ ճանրմ պիւլպիւլ,
Փէշինէ տիւշիւպ թիւֆէնկին՝ սանա թէվճի՞ն մի էթտի,
Եիւրէճիյինէ եագըն պիր եէրտէն կիւղէլիմ պիւլպիւլ,
Սէնի վուրարագ գանիլէ միւլէմմա մէճրօ՞ւն մը էթտի :

Սէօյլէ՛, սէն տէրտլի պէն տէ իմ տէրտլի եա՝ ճանրմ պիւլպիւլ,
Վարսըն է՛ն ի քէյֆ լիսանը ՚իւզնիւ ՚իլ ա՛ննամապն,
Պիրպիրիմիղի կէլ ալութալլոմ ճէնանրմ պիւլպիւլ,
Չիւնքի ալէմսէ տէրտլէրինէ աօսթ ՚իլ պուլամագալն :

2 նոյեմ. 1905 Թարսուս

ՍԱՀՐԱ Ի ԱԼԷՍ

ՏԵՂԱՐԱՆ Ը ալէմ պէօյլէ կէլիւ ՚հէմ պէօյլէ կիտէր,
Պու կիւն մէյ ի շատմանի, եարըն քեասէ ի քէտէր,
Վար էյամը մէսէրրէթ ՚հէմ վար էվգաթ ը պէտիթէր,
Եահօ՛ւ, սահրա ի ալէմ մէյտան ը թէպտիլաթ տրը :

Տիլ ի տէրամէնտ թէսէլլի գաթրէլէրի արզուլար ,
 Կեան տա պիր պաշ գալտորլոր պին պիր չէշիտ արզուլար ,
 Պու կիւն արզուսուն՝ ալլր , եարըն աղլար , սրզըլար ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ մէյտանն ը իղֆալաթ տլր :

Նէ իսէ օլուր օլմազ ուչար պու ֆանի կիւնլէր ,
 Պիրի քէյֆ մուղաննիսի , տիկէրի տէրստէն ինլէր ,
 Պիրի պիգայտ ՚նէմ արսրզ , պիրի վիճտանլն՝ տինլէր ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ մանալ ը մուհալաթ տրր :

Ամմա պին շիւքը Հագգա քի իւմիտլէ եիւրէյի
 Մէնգուշ գըլմըշ՝ շիւն՝իւմիտ ճանըն օրթա տիրէյի ,
 Սալթ իւմիտին մէրնէմի սաղալարր ՚նէր եարէյի ,
 Եանճու սանրա ի ալէմ պիր թասվիր ի հալաթ տրր :

1904 Թարսուս

Ղ Ա Ր Ի Պ

Ա՛շ , պու ղուրպէթ տիյարլնտա՝
 Հէր տէմ սիրիշք տէօքէրիմ ,

Միւշֆիզ էլլէր Խօզ պուրատա
 Թախֆիֆ իյիւն քէտէրիմ ,
 Վաթանըմըն հասրէթիլլէ
 Սուզան օլույօր տիլիմ ,
 Էյ Սէմավաթ , ինսաֆ էլլէ ,
 Ն՝օլաճազ պէնիմ հալիմ :

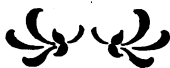
Ճիւտա տիւշտիւմ սիզտէն տօսթլար ,
 Սէնտէն միւշֆիզ վալիտէմ ,
 Էյ սէվիմլի ՚նէմշիրէլէր
 Սիզսիզ էօմրիւ պէննէ՝տէմ .

Կիճէ , կիւնտիւղ խայալ իլէ
Սիղէ հասրէթ չէքէրիմ .
Վաթանըմա հասիպ էլլէ
Պէնի Եւ Բապպը քէրիմ :

Սլ մէտէրրէթ սասիլարը
Արթըզ կէչիպ կիթտիլէր .
Պու միւնքէսիր , մահլուն զալպիմ
Թէքրար անլէրի տիլէր .
Չիւն տիւնեատա վաթանընտան
Ուզապ տիւշէն դարիպին
Եարէլէրի վիք քէսիր տիր .
Միճնէթլէրի , տէրտի պին :

Վաթանըմա հասրէթիմ վար ,
Գալպիմ պիւթիւն անտէ տիր .
Անը պիր կիւն ունութմաղա
Գալպիմ տէյիլ միւզթէտիր :
Չիւն' պիլիրիմ պու զէմանի
Վաթանըմտան էօթէտէ
Պիր սէմալի վաթանըմ վար
Թիսուս , Սէնին նէզտինտէ :

Մայիս 1905 Թարսուս

ԱՂՈՒՇՐ ՄԱՏԵՐ

Ա՛ճ , նէ սլճապսըն , ա՛ն , նէ չէֆգաթլը ,
նէ գատար բահաթ , նէ գատար թաթըր ,
նէվազիչլէրին նազըր , բրգգաթլը
Ունուտուլմալ , է՛յ աղուշը մատէր :

Ջինն ի սէպավէթ սահարընտա սէն
Քիւլլը ճանլարը էսիրկէմէզսէն՝
Տէրտէր պորասը շիտտէթլէ էսէն՝
Երգար պիզի , էյ ազուշը մատէր :

Սէնտէ պէօլլըրիւզ պիզ կիւնտէն կիւնէ ,
Սէն ինթիմամա սրն եէք նիւմուսէ ,
Անանընքի տիր էն շէֆիզ սինէ ,
Չօզ արանըրսըն , ազուշը մատէր :

Պիր դէման պէնի տէ մէսուտ էթտին ,
Պէն տէ կէօնէնտիմ խօշ մուհապպէթին՝ ,
Պանա տա մալիւմ տիր քէրամէթին ,
Արարըմ սէնի , ազուշը մատէր :

Կէշտի՛ օ կիւնլէր միւլ ի պիր խայալ ,
Աչըլտը մէյտան ը էօմր ի մուհալ ,
Նիտա էտէրիմ գալտրզճա պու հալ ,
Ան , նէրէտէսին ազուշը մատէր :

1 Մարտ , 1910 Իսթանպուլ

ՆԷՆՆԻ

ՈՒՅՈՒԻ, Թաթլը կապրու , ույու ,
Անասընըն ճանը , բուհու ,
Պէշիլինի օլ պէքլէյէն
Պէքճի մէլէքլէ վալիտէն
Կիճէ կիւնտիւզ պէքլէր սէնի ,
Սալլայարազ նէննի , նէննի :
Ռւյու , Թաթլը կապրու , ույու ,
Անասընըն ճանը , բուհու :

Օլ պիկիւնան, խուպ տիտարըն ,
Նէվ զօնչէսի տիր պահարըն ,
Տուտագլարըն թէպէսսիւմլէ
Սէլամ վէրիր մէլէքլէրէ .
Խօշ բիւեալար ալարն սէնի
Վէ ուլութսուն նէննի , նէննի :
Ուլու , թաթլը գուզու ուլու ,
Անասընըն ճանը , բունու :

Ուլու քի սէն պէօյիւլէսին ,
Կիւզէլ , կիւզէլ եփրիւլէսին ,
Մէքթէպլէրէ կէօնտէրէյիմ ,
Սէնի թալիմ էթտիրէյիմ ,
Սէրվի պօյուն վալիտէնէ
Օլսուն սայէ վէ հիմայէ :
Ուլու , թաթլը մէլէք , ուլու ,
Անասընըն ճանը , բունու :

Սէն էվիմին պիւլպիւլիւսին ,
Շիւքիւֆէզար սիւնպիւլիւսին .
Եիւրէյիմին իւմիտի սին ,
Ճանա սէօյլէր թաթլը սէսին ,
Բապպըմ սէնի էսիրկէսին ,
Իֆլահ , պէրխօրտար էյլէսին :
Ուլու , թաթլը եավրու , ուլու ,
Անասընըն ճանը , բունու :

1 Փետր . 1910 Իսթանպուլ

ԹԵԼԳԻՆԱԹ Ը ՍԱՄԻՄԱՆԷ

ՄԷՏՐԷՍԷ

Հ Ա Գ Ի Գ Ա Փ Է Ն պիր գուզվէթ տիր , կէնճինէ տիր մէտրէսէ ,
 Հիքմէթնիսար պիր շատրէվան , զանի մէնպա հեր քէսէ ,
 Անտէն սուսուր էտէր ճիւմլէ պէրէքեաթ ը նէֆիսէ ,
 Գիմսէ ինքեար էյլէմէզ քի փէք էլզէմ տիր մէտրէսէ :

Ղուրուպ էթմէզ աֆիթապ տրր , օլուր հէր ան նուրնիսար ,
 Սալթ օլ նուրլէ ֆէհմէ գասիր հէմ պէրշէրի պու պասար ,
 Եօզ'սէ ուֆուզ փէք սարալրր վէ էտէր շօզ ինիսար ,
 Ազլա գալլի վէ Խօրուլմազ գօլ , գաննատ տրր մէտրէսէ :

Թէհլպ ի գալպ անտէ միւմքին , անընլէ օլուր քեամիլ ,
 Հիսսիյաթ ը թապիիյէմիզ անընլէ օլուր ճէմիլ ,
 Հուպպ ու ինսաֆլէ գալպլէրի էյլէր հէր ան օ ամիլ ,
 Գալպի թէհլպ էյլէմէքստէ շօզ իշ կէօրիւր մէտրէսէ :

Թէհիմ էտէր օ պիզէ քի բուհա մալիք իզ պիզլէր ,
 Վէ պիր թալիզ հուզուրնտա էյիլմէլի պու տիզլէր ,
 Եէվմի իմտաա իչիւն Անա հէմ պազմալր պու կէօզլէր ,
 Վարլըլըմըզ' ճէվիէրինի իզնար էտէր մէտրէսէ :

Վէ պէօյլէճէ պիզի պիզէ կէօսթէրիր օ քեամիլէն ,
 Անտէ կէօրիւր ճէնալէթին' պիլկիճ օլան , շօզ պիլէն ,
 Պաշգալարըն աճգիյէթին' իսթիզա էտիպ կիւլէն ,
 Հատուն' պիլիր , պէօյլէլէրէ շօզ նաֆի տիր մէտրէսէ :

Հէմ խարիճի ալէմի օ պիզէ էյի էօյրէտիր ,
 Ղարաիպ ի մատիյէյի էյլէր պիզէ օ թէֆսիր ,
 Ճէնալէթի ֆէթ' էթմէյէ անընլէ իզ միւզթէտիր ,
 Հապիգի նուր վէրիր պիզէ հէր ճիհէթլէ մէտրէսէ :

Սէմավաթըն պինհայէ մէյտանընը կէզէրիզ ,
Սէվապիթ ու սէյարաթըն ուզազլըղըն էօլչէրիզ ,
Հէր կիւն եհնի վէ աճաիպ պապ ը ՚ի քմէթ աշարըզ ,
Նէրտէ ի քէն սէմավաթա ալլը պիզի մէարէսէ :

Ումզ ը տէրեա գար ը գէմին պուր'տա պիզէ ճատաէ տիր ,
Վէ օլ մազիւնին քիթաալ փէք վազիհ պիր մատաէ տիր ,
Զիւնքի ՚հէր պիր էսրարընը քէշֆէ իզ պիզ միւզթէտիր ,
Պիր միֆթահ ը սա՛իրանէ տիր հէր քէսէ մէարէսէ :

Պուր'տա պիզէ եազմուր պիր սլրը վէ գար ՚ի քմէթ աեյլ տիր ,
Վէ երլտրրըմ հէմ շիմշէքլէր արթլզ աեհշէթ աեյլ տիր ,
Հէմ պուլուլթլար պաթարլարը քէօր պիր գուլվէթ աեյլ տիր ,
Հէր թարաֆլը թալիմ էտէն պիր խօճա որը մէարէսէ :

Պսւրտա ճրննլէր վէ փէրիլէր իաշալտան Ֆիրար էտէր ,
Հէր քէս պաթլլ իթիզատա մէյլ էթմէքտէն ար էտէր ,
Հազիզաթա ինանմազը ՚հէմիշէ իիթար էտէր ,
Իսսանլարը թէրֆի էտէն իւսթիւն հատի մէարէսէ :

Ս ալիմլէր , ֆէյլէսօֆլար սօզուրան պիր վալիտէ ,
Քի քէնսի էօզ էվլատլարըն' էլթաֆ իլէ նատիտէ
Թէճիզ էյլէր , չօզ ապլար վէ միւտտէթ ի մէտիտէ ,
Պիր աչրզ պազը , պիր միւշֆիզ դալլզ ճիւմլէ իշիւն մէարէսէ :

Նէ հաճէթ քի թատատ էտէմ խէսաիսինի ահսէն ,
Անը պիզէ նիյմէթ տէյու Սալիզ էյլէմիշ իհսան ,
Անճազ անտէ ի՛թիյաճըն' աօյուրուր սէֆիլ ինսան ,
Ճանլար իշլւն մէնն ի լէզլիզ վէ ազիզ տիր մէարէսէ :

*
* *

Ամմա աճզըն պիլիպ ՚հէր քէս ծնա կէլմէզլէր իսէ ,
Թէալիւմէ հասրէթ իլէ անտէ գալմազլար իսէ ,
Զօճուզ կիպի ՚իլմիյէթլէ մէմլու օլմազլար իսէ ,
Քէնտին պիլմէզ քէսան իշիւն նէ խայր էտէր մէարէսէ :

«Տօսթլար պիզի իշտէ կէօրսիւն » էյէր մագսէտ պու իսէ ,
Մն զէր էյլէ պիր անպար էթ , էյէր շասատ պու իսէ ,
Անճագ պիր ազ քիպր թահսիլի, նէթիճէ սալթ պու իսէ ,
Պու կիպի պօշ գաֆալարա նէ խայր էտէր մէտրէսէ :

Կէօզլիւք թագմագ , պասթօն թութմագ , 'կէր դայրէթ պու-
նա իսէ ,

Սալթ սօն մօտա սիւսլիւ կիյմէք , 'կէր շասրէթ պուճա իսէ ,
Հէր քէս պիզէ շայրան օլսուն 'կէր իպրէթ պուճա իսէ ,
Պէօյլէ սիւս մէճնուճարճնա նէ խայր էտէր մէտրէսէ :

Եօ'գ , եօ'գ , գըլըգ ատէմ տէյիլ , 'կէր տիրայէթ եօգ իսէ ,
Հէմ տէ չալըմ թալիմ տէյիլ 'կէր էսալէթ եօգ իսէ ,
Գաֆա գապագ , կէօզլէր պուտագ պիր մէյմէնէթ եօգ իսէ ,
Պու կիպի պօշ պէյինլէրէ նէ էյլէսին մէտրէսէ :

Արգատաչլար , պու սէօզլէրտեն ալալըմ պիզլէր շիսսէ ,
Թահսիլէ ճէնտ էյլէյէլիմ , շօգսանիմըգ նէ իսէ ,
Չիւնքի շիքմէթ շավէսլիսի, իլմ աչլըլ նէր քէոճ'
Թէքրար տէրիմ պիր գուզլէթ տիր, կէնճինէ տիր մէտրէսէ :

22 Նոյ . 1903 Թարսուս

« Պիր ՉիՉէ-ԲԼԷ ԵԱԶ ԿԵԼՄԷԶ »

ՊԻՐ չիչէքլէ եազ կէյմէզ , պահար օլմագ պիր կիւլ իլէ ,
Մէշճէրէ փիւրնազմէ օլմագ եալլըլզ պիր պիււպիւլ իլէ .
Կիւլլէր կէրէք քի աչլսրն պահարի պիր սէյրան իչիւն ,
Վէ չօզ պիււպիւլլէր կէրէք տիր նաղմէ ֆասլըն՝ իլան իչիւն :
Պիր սիւնպիւլլէ եապսն թարլա շիչ օլո՛ւր մը շիւքիւֆէզար ,
Շիւքիւֆէզար օլմագ իչիւն լազըմ նէր նէլ հէզար , հէզար ,
Պիր քէվքէպլէ պիր սէմավաթ միւզէյէն տիր տնիլլէմէզ ,

Հիշ պիր զէնկին փարասըյլէ կէօմիւլմէմիշ ,
Էճէլէ հիշ բիշվէթ վէրէն կէօրիւլմէմիշ ,
Շէօյլէ պէօյլէ պիր կիւն ֆանիտէն կէօչէրսին ,
Տէյմէզ , եահո՛ւ , սէրվէթինտէն տէ կէչէրսին :

Տէյմէզ , եահո՛ւ , օնա պունա էթմէ հասէտ ,
Շունու պունու տիւշիւրմէյէ էթմէ մագսէտ ,
Պըրա՛գ , հէր քէս եիւքսէլտիքճէ եիւքսէլսինլէր ,
Տիկէրլէրի տէվիրմէ՞ք տէ մի պիր հիւնէր :
Նէ վար , տիւնեա փէք կէնիշ տիր սէն տէ չալը ,
Կէնիշ եիւրէքլի օլմաղա սէն տէ ալը .
Ախէրլէրին՝ տիւշիւրմէքլէ պէօյիւք օլան
Պիւլմէլի քի ազամէթի սախթէ , եալան :

Հատտինի պիլ , տինլէ շաիրին փէնտինի ,
Ճանի հէվէս իչիւն եօրմա սէն քէնտինի ,
Նէ՛ հիլէնին , նէ՛ հասէտին սօնու կէլիր .
Նէ Ղուրուրըն , նէ շէրէֆին նամը գալըր .
Մէրվէթ տէ պիր սաման օլուր տա սավրուլուր ,
Չօգ թէազգիւմ էրէմլէրի տէ տէվրիլիր :
Ինսան իչիւն ագիլ օլմազ վաճիպ հէր ան ,
Տէյմէզ , եահո՛ւ , վա՞ր մը էնճամընա վարան :

Նէթիճէ ի քէլամ պու տըր , էյի տինլէ ,
Ալլահտան գօրգ , էվամիրին՝ իճրա էյլէ .
Իւսթիւն արգու իլէ գալպին սուզան օլսուն ,
Հէր քէս սէնտէ պիր շէֆիգ տօսթ , մուին պուլսուն ,
Սալթ խըտմէթին օլսուն սանա շէրէֆ ու շան ,
Վէ սէմալի սէրվէթ իլէ կիյին , գուշան ,
Սէվ հէր քէսի սէվիլմէք իսթէր՝սէն էյէր ,
Տիւնեատա սըրֆ մուհապալէթ վար տըր քի տէյէր :

13 Մարտ 1907 , Թարսուս

«Նէ՛ ՇԱՄՐԵՆ Շէ՛ՔԷՐԻ, Նէ՛ ԱՐԱՊՐԵՆ ԵՒԻՉԻԻ»

ՊԻՐ նէ՛քէս վար ճանր փարա , կիւմիւշկէօզ ,
Խոսաֆընը թահրիք էթմէզ պիր չօզ սէօզ ,
Պիր խայր մագսէտ իչիւն կիթսէն քէնտինէ ,
Թահրիք իչիւն վէրսէն պին պիր նիւմունէ ,
Ֆահտէ էթմէզ , փարա ալմա , ճանըն՝ ալ ,
Ութանըպ տա իւչ պէշ վէրսէ ինթիմալ ,
Վազ կէշ , ալմա , տէրխաթր իլէ շու սէօզիւ ,
«Նէ՛ Շամըն շէ՛քէրի , նէ՛ արապըն եիւզիւ :»

Պիր միւպահի , դասաֆաննը , միւֆթէխիր ,
Կէր սէնվ իլէ անա չաթսան այտա պիր ,
Օֆ , պիր պէլա , պի՛ր մի տէաիմ , պին պէլա ,
Տիւշմէնիմ տէ օզրամասըն օ հալա ,
Չիւնքի պագսան քէնտի քիւչիւք պիր խալիզ ,
Վասֆ օլունմազ պին պիր էվսաֆա մալիք ,
Սէլամ-սապահ էթմէ զիքըլէ շու սէօզիւ ,
«Նէ՛ Շամըն շէ՛քէրի , նէ՛ արապըն եիւզիւ :»

Պիր զէմմամ վար , ինսան էթի սալթ չիյնէր ,
Տիլ տէյիրմէն , հէր կիւն աաիմա տէօնէր ,
Խոսաֆ պիւմէզ , վիճտանը եօզ հէր զէման
Օնու պունու զէմմ էթմէքտէ տիր հէման :
Ջէնկին օլսա , նամ ու բիւթպէ էտինսէ ,
Իւնվանընա «պէյ» , «էֆէնտի» տէ տէնսէ ,
Տօսթըլուզ էթմէ զիքը էտէրէք շու սէօզիւ ,
«Նէ՛ Շամըն շէ՛քէրի , նէ՛ արապըն եիւզիւ :»

Պիր ճահիլ վար ճէ՛ալէթիւնի պիւմէզ ,
Պիլկիճլիքտէն տէ հիշ կէրիյէ դալմազ ,
Կէօքտէն պահս էթ , եէրտէն պահս էթ գարըչըր ,
Պին պիր պահս աչ , հէֆպինտէն տէ սօրուշուր ,

«Աշտան չրգմազ նանէ չէօփիւ,» եինէ տէ,
Հիչ պիր քիմսէյի պէյէնմէզ, նէ ֆաիտէ,
Պունա հիչ եիւզ վէրմէ ֆէհմլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն եիւզիւ:»

Պիր հանրմ վար պիւթիւն սինիր, ասապէ,
Թիթիպլիյին՝ սայսան կէլմէզ հիտապա,
Ամմա եինէ տէ չօզ կիւղէլ լէհէսի,
Միւսէհհիր տիր նազ, էտասը, ճիվէսի,
Քէնտին՝ սանա թազտիմ էթսէ ըէֆիգէ,
Հիչ սէօզ վէրմէ անը գապուլ էթմէյէ,
Չիւն՝ պու հալ տա թաստըզ էտէր պու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն եիւզիւ:»

Պիր թալէպէ տէրսին տույմազ աննամազ,
Պէն սըֆը տէյէմ՝ սէն՝ սէ անլա տահաազ,
Ազզըն գուրուր, նէֆէս գալմազ, նէ՛ չարէ;
Հիչ էօյրէնմէզ ն՝օլա պիր թէք իպարէ:
Պունա խօծա օլմազտան՝սէ կիթ տաղտա
Պիր չօպան օլ, եա տա պէքճի պիր պազտա,
Վէ հէր սաաթ թէքրար էյլէ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն եիւզիւ:»

Պիր խրիսթիյան միւզէվվիր վէ մուաճճիզ,
Ահվալլնտան հէր քէս պէզմիշ վէ թաճիզ,
Ամմա եինէ տէ պիր տուայա տուրսա,
Պիր սաաթ աղ, իքի տէ կէլիր գըսսա,
Իզվա օլմա՞զ մը սըն տէմէյէ հէր ան,
«Օլմայա իտի սէնին կիպի խրիսթիյան.»
Եարտըմնա չաղրարազ շու սէօզիւ
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն եիւզիւ:»

Էլին ազ չօզ գալէմ թութար եազմազ իչիւն,
Վէ եանըրպ պիր տէ չիր եազսան պիր կիւն,
Օստան սօնրա հէփ եազանը թութասալար,
— Չիւնքի պու հալ ասէմի տէրտէ սալար —
Թաճիզ կէլմէ՞զ մի սին, օսանմա՞զ մը սըն,
Օսանարազ եիւզիւն՝ տօլամա՞զ մը սըն,
Թէքրար իլէ էզճան ու տիլ շու սէօզիւ,
«Նէ՛ Շամըն շէքէրի, նէ՛ արապըն եիւզիւ:»

8 Մարտ 1906, Թարսուս

ՉԱՐՉԱՓՈՒԳ ՇԻՐԻ

Իսպու շիր, Ասանա Կրթալը շեհիսլէրինսէն Պաս. Յովակիմ Այանեան իլէ, պունսան պէ սէնէ ազսէմ Թարուու Գօլէ-նինսէ մէսլէսաւ օլսուղում վագր, Բէնսինին միւլլիճլիվ վագրիճէսինի ինրա էքսիյի «Գիսնու» մէքէպ-ղագէքասընա սէրն օլունմագ իւզրէ անէլէրէն թալէպի իւզրինէ սիյան թախթա իւզրինսէ, պէսանէրէն, պիր իֆի սագիզէսէ էազրլմը սր: Շիր հալինսէ պիր սէլէրի էօզ իսէ սէ, թօհաճնա օլսուղու իչինս պաւրայա սէրն էսիլմիւ սիր:

Ա , էլինսէ թէպէչիր ,
 Օնտան, պունտան սէօզ սէվչիր ,
 Աղ չօզ էսէրսէն պէչիր ,
 Օլուր չարչափուգ չիրի :

Տիւչինս , պաչընը գաչը ,
 Սէօզ , սէօզինս արգատաչը ,
 Ազաճըզ սրգասան պաչը՝
 Կէլիր չարչափուգ չիրի :

Կէօզինս կէզտիր էթրաֆա ,
 Պազ տօլապա վէ րաֆա ,
 Թաստիգ էսէր՝սէ գաֆա ,
 Օլուր չարչափուգ չիրի :

Մանասընա չօզ պազմա ,
 Պաչընը տէրտէ սօզմա ,
 Պէչ լուղէթտէն պիր լօզմա
 Կէլիր չարչափուգ չիրի :

Շաիրէ այագ լազըմ ,
 Սէն չօզ սայ պէնիմ ազըմ ,
 Օգունուքսա չու էազըմ
 Օլուր չարչափուգ չիրի :

Գուրթուլսամ չիր տէրտինտէն
 Սաթըրլարըն տէօրտինտէն
 Պիր տէ կէլիր արտընտան
 Պիզիմ չարչափուգ չիրի :

1905 , Թարսուս

ԽԱՅԻՄԷՄ

Գարի զօրքում, հեն փեք ալա
 Վազրճ սրն Ե՛ր մաղիւմ հալա
 Քի՛ սիւնեասա հեր պիր Ելյէ
 Վար պիր խորամ, պիր նեթիճէ:

Հեփ սեճալար, հիւսիտ սիրուր
 Կեօլկե կիսի էստ միւրուր,
 Մեանս կիւնկեր կէշիպ կիսեր,
 Ելամ ր խօս քա թեզ պիթեր:

Հեմ էֆսար ր սար ի ճեմ,
 Վէ էլեմլեր հեր պիր կեօնա,
 Օլուրար հեփ խորամփեզիր,
 Անկերին սէ սօնու կելիր:

Էօմրի միւզ սէ գաթէն մահնուս
 Կիւնկերիմիւզ սէ հեփ մասնուս,
 Չափուզ կէշեր միսլ ի խայալ,
 Հեր կիւն մաղիւմ օլուր պու հալ:

Իմսի պէն սէ պու կեօզլերէ
 Վերսէմ հաիգ՝ պիր նեթիճէ,
 Չիւն՝ իճասէմ հեր նէ օլա
 Եքսէֆ լազրմ սքր խիւլասա:

Տիւնեա ճանի, պիլ սէ ճանի,
 Հեր Ել մահնուս վէ գեմանի,
 Էօլէ իսէ պիր պիմանա
 Ալէ՛մ մի սէլէլիմ պունա:

Աննա գարի, սերխաքր էլլէ
 Քի հեր Ել վեմ սէլիլ էօլլէ,
 Հեր Ել մերպուք Պառ Մագտէսէ,
 Չահիրէն ճանի իսէ սէ:

Իմսի իւպու՛անիզ էտր,
 Մալք պունունկէ սիր միւլէստր,
 Քի օլ Մագտէս ի ազիսէ
 Սենի սախի խասրմ էսէ:

Գուսուրունա էլլէ իղմազ,
 — Չիւնի գուսուրունուզ գուլ օլմազ,—
 Կեր վար իսէ սեօզլեր նաճի,
 Օ զասարքն սէն սայ քեաճի:

23 Մարտ 1910, Իսթանբուլ

ՅԻԼՐԻՍԹ

Գարիէրիւտ	6
Սալ ր Աքից զէ Սալ ր ձէսիս իլէ պիր Լոճաւորէ	9
ԵՆԻ ՍԵՆ	14
ԵՆԻ ՍԵՆ բազմեւի	15
Էօճրիւմիւզ ճանի սիր	19
Տրունի ճուրճուանսն սանիլէ չարման պիր մէմն	23
Ալէմէտ անվալ ր ինան ի զէրիմէ միւրդ ի սիլն լալուի	28
Յէրեան	31
Պիր սապիլէ խիթապէն	35
Ալլան	40
Խարիսուս	41
«Վազաա ռուհ հազր, աննա րէն զաիմ»	42
Թէսիմիլէր ի քիլիլիլէ	43
Յիսուսն վէլասէրի	45
Կապարաք ր հուրիլէր	47
Էյ վարանը ազէս	50
Քիւլուս ր Մէնիլի ի Մէլուուան զիբրիմէ	51
Պիր քիւլիլէ գրգսն զուճըլուալ խիթապէն	53
Շէնիսլէր զիբրիմէ	54
Նալ ի վարան	55
Մէրսիլ ի Կիլիկիա	58
Կիլիկիալ սանաւ կէլիմ	59
Կիլիկիալ տօխիւզ չօնուրն հարեւի	60
Պիր սու վալիսէ քէնի պիրիմիլիմէ խիթապէն	61
Անի զէ Ասուն	62
Տր. զէ Մր. Քրքրիլէ	64
Իմ նիքեան	67
Միմնէր էլլէմէմ	70
Պիւլայիլէ խիթապէն	72
Սահրա ի ալէմ	73
Ղարիպ	74
Ազուր ր մասէր	75
Նէննի	76
Մէրտէտ	78
«Պիր չիլէլէ էազ կըրմէ»	80
Տէլմէզ, Եանու	82
«Նէ՛ Եաննն ձէլէրի, Նէ՛ սոնապն էրիզի	84
Զարչալուզ շիրի	86
Խարիսուս	87

